

novinky
Bathory

Bathory

rozhovor
**Slavena
Liptáková**

profil
Tibor Vichta

recenzia
Umenie plakat
Interview
U mě dobrý

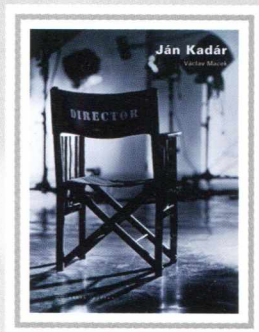
príloha
**FILMOVÉ
ČÍTANIE**

Slovenský filmový ústav

Grösslingová 32, 811 09 Bratislava

Novinka z edičného oddelenia

Václav Macek **JÁN KADÁR**

Keď sa o niekom dozviete, že nedokončil tri školy, obvykle očakávate, že jeho životný / profesionálny príbeh bude rozprávaním o neúspechu. V prípade slovenského režiséra Jána Kadára, ktorý nedokončil ani štúdium práva na Karlovej univerzite, ani Školu umeleckých remesiel u Karola Plicku v Bratislave, ani FAMU, to ale neplatí. Jeho život a tvorba sú príbehom úspešného selfmademana, filmára, ktorý nakrútil divácky populárne i experimentujúce diela, zaradil sa k zakladateľským osobnostiam slovenskej kinematografie, spolutvorcom ur-vlny českého filmu a stal sa uznávaným tvorcom kanadského filmu. Ján Kadár získal Oscara i Zlatý glóbus. V roku 1969 ho New York Times zaradili medzi päťdesiat najdôležitejších režisérov sveta. Kniha analyzuje jeho celovečerné i krátkometrážne diela, sleduje súvislosti osobného a umeleckého života, demýtizuje spoluprácu Jána Kadára a Elmara Klosa, ponúka aj poznanie zákulisia tvorby v rôznych spoločenských a dobových kontextoch. Jej súčasťou je unikátny obrazový materiál.

V predaji vo vybraných slovenských kníhkupectvách a SFÚ za 350 Sk.

**Kontakt: Marína Kuruczová, Slovenský filmový ústav,
Grösslingová 32, 811 09 Bratislava,
tel.: 02/57 10 15 11, fax: 02/52 96 34 61, e-mail: obchodne@sfu.sk**

ZMENA VÝPOŽIČNÝCH HODÍN V ODDELENIACH DOKUMENTÁCIE A KNIŽNIČNÝCH SLUŽIEB A MEDIATÉKY SFÚ!

Počas oboch letných mesiacov budú pracoviská oddelení dokumentácie a knižničných služieb a mediatéky sprístupnené pre verejnosť nasledovne:

UTOROK: 9.00 – 12.00 hod.
ŠTVRTOK: 9.00 – 12.00 hod.

Konečne nadišiel čas, aby Jakubiskova grófka Alžbeta Báthory vystúpila na filmové plátna. Najprv ju uvidia diváci vo svetovej premiére na MFF Karlovy Vary, potom príde aj do slovenských kín. Ako veľkofilm – až v dvanástich kópiách. Dozvieme sa, či bola Alžbeta Báthory skutočne krvilačnou panovníčkou alebo len bezbrannou obeťou mocnejších. Aj to, aký je Juraj Jakubisko režisér. Film o Báthoryčke považuje za jeden zo svojich najťažších. Na začiatok leta vo veľkom filmovom štýle môžeme byť teda právom zvedaví, jeho ozvena, nech bude akákoľvek, možno vystačí na celé prázdniny. Hlad po slovenských či koprodukčných filmoch si ale nesmieme nechať zájsť ani po tomto „megalomanskom“ úlovku. Na jeseň je totiž pripravených trinásť premiér domácich filmov. Aj ďalšie číslo Film.sk, ktoré vyjde až v septembri, spolu so zvláštnym vydaním k prehliadke Projekt 100 – 2008. Za redakciu Film.sk prajem príjemné leto!

Simona Nótová-Tušerová

NA ÚVOD

FILM . SK

OBJEDNÁVKOVÝ KUPÓN

Meno/Firma:

Ulica/Číslo:

Mesto/PSČ:

Objednávam si:

a/ ročné predplatné za 165 Sk

b/ polročné predplatné za 90 Sk

Platbu za predplatné uskutočním týmto spôsobom:

a/ Poštovou poukážkou typu „C“ na adresu:

L.K.Permanent, spol. s r.o., poštový priečinok 4, 834 14 Bratislava 34

b/ Predplatením vystavenej faktúry

IČO/DIČ

(nehodiace sa škrtnite)

Kontakt:

tel.: 02/44 45 37 11, fax: 02/44 37 33 11

e-mail: lkperm@lkpermanent.sk www.isnet.sk/lkpermanent

32

34

24

20

OBSAH

- 3 ⇔ **PLUS / MÍNUS MESIACA** v slovenskej kinematografii
- 4 – 5 ⇔ **POHLAD ZVONKA** alebo slovenská kinematografia očami Anny Franklin, riaditeľky portálu Film New Europe
- 6 – 10 ⇔ **KALENDÁRIUM** filmových podujatí mesiaca
- 11 ⇔ **KALENDÁRIUM** alebo 10. Štyri živly 2008
- 12 – 17 ⇔ **NOVÉ FILMY** pre premiérové kiná
- 18 – 19 ⇔ **PREMIÉRY 2008** alebo Druhý polrok v slovenských kinách
- 20 – 21 ⇔ **NOVINKY** alebo veľkofilm Bathory podľa Juraja Jakubiska
- 22 – 23 ⇔ Správy **Z FILMOVÉHO DIANIA** a uzávierky na granty a podporné programy
- 24 – 27 ⇔ **ROZHOVOR** so scenáristkou Slavenou Liptákovou
- 28 – 29 ⇔ **ŠTUDENTSKÝ FILM 07/08** alebo niečo z VŠMU v Bratislave
- 30 ⇔ **ŠTUDENTSKÝ FILM 07/08** alebo niečo z AU v Banskej Bystrici
- 31 ⇔ Správy **Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 32 – 33 ⇔ **RECENZIA** alebo Umenie plakať podľa Petra Schönau Foga
- 34 – 35 ⇔ **RECENZIA** alebo Interview podľa Steva Buscemiho
- 36 – 37 ⇔ **RECENZIA** alebo U mňa dobrý podľa Jana Hřebejka
- 38 ⇔ **PROFIL** alebo scenárista Tibor Vichta
- 39 ⇔ **SOUNDTRACKY**
- 40 – 41 ⇔ **DVD** nosiče
- 42 – 43 ⇔ **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE**
- 44 ⇔ **ČO ROBIA** alebo na čom pracujú slovenskí filmári
- 45 ⇔ **DR. DIVNOLÁSKA**
- 46 – 51 ⇔ **PROGRAMY**
- 51 ⇔ **JUBILEÁ**
- 52 ⇔ **STALO SA ZA 30 DNÍ**
- A – H ⇔ **PRÍLOHA** alebo Z pripravovaných publikácií SFÚ

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE**

Film.sk

Mesačník o filmovom
dianí na Slovensku
9. ročník

Vydavateľ: Slovenský
filmový ústav

Adresa redakcie: Film.sk

Slovenský filmový ústav

Grösslingová 32

811 09 Bratislava

tel.: 02/57 10 15 25

fax: 02/52 73 32 14

e-mail: film.sk@sfu.sk

Šéfredaktorka:

Simona Nôtová-Tušerová

Tajomníčka redakcie:

Eva Michalková

Redakčná rada: Peter Dubecký

generálny riaditeľ SFÚ

Alexandra Strelková

riaditeľka NKC – SFÚ

Marián Brázda

vedúci edičného oddelenia SFÚ

Miroslav Ulman

odborný referent oddelenia

informatiky SFÚ

Simona Nôtová-Tušerová

šéfredaktorka Film.sk

Štefan Vraštiak

tajomník KFN SSN

Design: Marek Borovský

Grafická úprava:

Microtus – Dušan Slezák

Tlač: Dolis, spol. s r.o.

Uzávierka čísla 7-8/2008:

23. 6. 2008

Text neprešiel jazykovou úpravou.

Názory redakcie sa nemusia

zhodovať s názormi

prispievateľov.

Foto na titulnej strane:

Bathory – Jakubisko Film

Film.sk vychádza

s podporou MK SR.

ISSN 1335 – 8286

Akkoľvek rozmnožovanie textu, fotografií,

grafov, vrátane údajov v elektronickej podobe

len s predchádzajúcim písomným

súhlasom vydavateľa.

© Slovenský filmový ústav

Patrik Lančarič, režisér:

„Plus: Pre mňa je to jednoznačne úspech dokumentárneho filmu Juraja Lehotského *Slepé lásky* na festivale v Cannes. To je paráda. Už pomerne dlhší čas som viac-menej v zahraničí, takže táto správa mala pre mňa o to väčšiu intenzitu. Naplnilo ma hrdosťou, keď som mohol svojim priateľom a kolegom za hranicami povedať, že to je slovenský film. V princípe si myslím, že celá nová generácia mladých slovenských dokumentaristov je jedno veľké plus. Už by si to konečne mohli všimnúť aj v Slovenskej televízii, nie?“

Martin Snopek, animátor:

„Za posledné obdobie ma potešil dojímavý dokumentárny film Juraja Lehotského *Slepé lásky*, ocenený v Cannes Medzinárodnou konfederáciou artkín Art Cinema Award 2008. Krásny animovaný film Ivany Šebestovej *Štyri sa zasa zúčastnil na festivale vo francúzskom Annecy a získal hlavnú cenu v Ríme. A možno pôjde aj do britskej kinodistribúcie. Radosť mám aj z dobrodružného hraného filmu Stevena Spielberga *Indiana Jones a Kráľovstvo krištáľovej lebky*. Teším sa, že Slovinci prejavili záujem o môj film *Pik a Nik* a budú ho premietiť na slovenských školách. Mínus: Škoda, že nie na slovenských.“*

Martin Ciel, filmový teoretik:

„Úspech filmu *Slepé lásky* na MFF Cannes sa v tejto rubrike nedá nespomenúť. Ale inak je všetko zle. Veď naša „gubernia“ mala vždy sklony byť tak trochu zvláštna. STV sa zmieta v akýchsi personálnych kľúčoch a väčšina mojich známych by ju už definitívne zo svojich televízorov odladila, nebyť ako-tak fungujúceho druhého programu. Nejasnosť v udeľovaní grantov na podporu kultúry je ešte nejasnejšia, ako nakoniec všetko, čo na Slovensku súvisí s politikou. Navyše k tejto dnešnej politickej partičke neexistuje ani žiadna reálna alternatíva. Súkromné televízie posunuli úroveň vkusu do mínusových čísiel. A to ani nehovorím o 'kvalite' časopisov a väčšiny denníkov. Ozajstné knihy v slovenčine skoro nevychádzajú. Školstvo dramaticky upadá. Obyvateľstvo hlúpane, developeri developerujú, intelektuálny potenciál sa vyparuje ako sneh na rozpálenej peci. Ťažko je byť hrdým na túto krajinu. Prišlo na slová Michaila Zoščenka: 'Najvyšší čas, občania, aby sme si konečne odpustili tú nemiestnu hrdosť na to, že sme ľudia.'“

Malé kinematografie potrebujú štátnu podporu

Zámerom rubriky Pohľad zvonka je očami zahraničných alebo v zahraničí žijúcich filmových profesionálov reflektovať aktuálne postavenie slovenského filmu za hranicami našej krajiny. Tentoraz na naše otázky odpovedá Anna Franklin, generálna riaditeľka internetového portálu Film New Europe (FNE), ktorý každý deň poskytuje informácie o audiovizuálnom priemysle v nových krajinách Európskej únie (EÚ), vrátane Slovenska.

Ste zakladateľkou informačného servera Film New Europe. Čo je jeho hlavnou náplňou?

– Film New Europe bol založený ako vhodný spôsob poskytovať svetovým producentom a nákupcom filmov informácie o bohatstve a rôznorodosti kinematografií malých krajín, akou je aj Slovensko. Komerčne podporované publikácie venujú väčšinu svojho priestoru krajinám s najväčšími tržbami za reklamu. FNE zaplňa informačnú medzeru pre nákupcov filmov a riaditeľov festivalov, ktorí chcú a potrebujú poznať situáciu na Slovensku a v iných nových krajinách EÚ, o ktorých je dostupných len veľmi málo informácií.

Aký dosah má toto médium na prezentáciu a propagáciu filmov?

– Týždenne dostávame množstvo e-mailov od producentov a režisérov, ktorí nám píšú, že FNE je jediným informačným zdrojom o kinematografii v no-

vých členských štátoch EÚ. Pýtajú sa nás, ako môžu nájsť koprodukčných partnerov a ďalšie služby v novej EÚ. Naš server vytvára platformu, kde sa stretáva filmový priemysel novej Európy so svetom. Nech idem kamkoľvek – na festivaly a filmové trhy v Berlíne či Cannes – dozvedám sa, že ľudia denne čítajú FNE. Jeho vplyv je ohromujúci.

Žili ste vo viacerých európskych krajinách – vo Veľkej Británii, v Rusku, v Českej republike aj na Slovensku. Mohli by ste porovnať postoj týchto krajín k vlastnej kinematografii?

– V Británii som žila dlho a sama seba považujem za Britku, no mala som šťastie, že som ako novinárka mohla písať o kinematografiách mnohých iných krajín. Veľká Británia faží z toho – no zároveň tým aj trpí – že je súčasťou anglicky hovoriacej filmovej kultúry. Britské filmy a talentovaní filmári často splynú s americkým filmovým

foto: archív A. F.

priemyslom. To určite prináša mnohé výhody, no zároveň to znamená, že britský film sa mení na americkú produkciu. Výnimkou je napríklad režisér Ken Loach. Iným, zvláštnym prípadom je napríklad Rusko. Je jednou z mála európskych krajín, ktorá má dostatok populácie na to, aby dokázala podporovať národnú kinematografiu len z predaja lístkov a výnosov z televízneho vysielania. Počas 90. rokov ruská filmová produkcia klesla na päť filmov ročne, no po zotavení ekonomiky dnes vzniká ročne dvesto ruských filmov, čo je porovnateľné so situáciou vo Francúzsku. Ruská vláda kinematografiu navyše masívne podporuje – minulý rok čiastkou takmer sto miliónov dolárov. Napriek týmto pozitívnym tendenciám si však na seba dokáže zarobiť iba málo ruských filmov.

Nakoľko je slovenská kinematografia známa vo Veľkej Británii?

– Bohužiaľ, nedá sa povedať, že by slovenská kinematografia bola vo Veľkej Británii známa, aj keď medzi odborníkmi sú známe a uznávané filmy režisérov ako Martin Šulík alebo

Juraj Jakubisko. Slovenské filmy sa distribuujú hlavne prostredníctvom festivalov, na DVD, prípadne v artkinách.

Má slovenský film šancu dostať sa do britskej filmovej distribúcie? Od čoho to závisí?

– Dostať sa do britskej distribúcie je veľmi ťažké pre akýkoľvek cudzojazyčný film. Anglicky hovoriace publikum nie je naučené sledovať filmy s titulkami, na rozdiel od divákov v kontinentálnej Európe. Artkiná sú pomerne vzácne a o premietanie v nich súťažia tisíce filmov. Takže sa stáva, že ani veľmi dobré filmy nenájdu svojho distribútora. Na to, aby si film získal pozornosť medzinárodného publika, musí vyhrať hlavnú cenu na veľkom filmovom festivale.

Ako hodnotíte situáciu, v akej sa nachádza kinematografia v Českej republike a na Slovensku?

– Česká republika a Slovensko zdieľajú problémy mnohých krajín s malou filmovou produkciou, na pomoc ktorým bol založený projekt Film New Europe. Veľmi dôležitým prvkom vo filme je jazyk – publikum chce pozerať filmy v jemu známej reči a chce vidieť lokálnych hrdinov, s ktorými sa môže stotožniť. Preto sa český film stal veľmi populárny pre svoje publikum aj v náročnom období ekonomických zmien. Malé krajiny by svoje kinematografie mali podporovať z verejných zdrojov, pokiaľ chcú, aby prežili. Aj Európska únia preto podporuje koprodukcie a medzinárodné spolupráce. Národné kinematografie sú súčasťou národnej kultúry a bez štátnej podpory by prestali existovať.

Eva Michalková

Filmové podujatia na Slovensku

27. jún – 6. júl

16. medzinárodný filmový festival Artfilm 2008

(miesto konania – Trenčianske Teplice / Trenčín)

Tohtoročný Artfilm ponúkne tri súťažné a viaceré informatívne sekcie, celkovo uvedie viac ako 100 celovečerných a 80 krátkych filmov. Artfilm aj tento rok udelí osobitné festivalové ocenenia Hercova misia za herecký prínos štyrom osobnostiam svetovej i domácej kinematografie a tri ceny Zlatá kamera za mimoriadny prínos filmovému umeniu. Cenu Hercova misia si osobne prídu prevziať nórska herečka Liv Ullmann, talianska herečka Chiara Caselli, egypský herec Omar Sharif a slovenský herec Ivan Palúch. Ocenenie Zlatá kamera festival udelí českému kameramanovi Miroslavovi Ondříčkovi, poľskému režisérovi Krzysztofovi Zanussimu a talianskemu scenáristovi Toninovi Guerrovi. Uskutoční sa aj prezentácia publikácie Václava Maceka Ján Kadar a film Dušana Hanáka *Obrazy starého sveta* bude uvedený ako súčasť workshopu *Nové obrazy starého sveta* pre študentov filmových škôl. Súčasťou festivalu bude aj prezentácia projektov STV. Viac na www.artfilm.sk.

30. jún – 3. september

6. Bažant kinematograf 2008

(miesto konania – 29 slovenských miest)

Program tohtoročného projektu bude opäť pozostávať z piatich celovečerných a piatich krátkych filmov. Premietat' sa budú *Václav Jiřího Vejdělka*, *Tajnosti Alice Nellis*, *Medvídek* Jana Hřebejka, *Vratné lahve* Jana Svěráka a *Počás rozpadu* Vlada Fischera a pásmo krátkych slovenských filmov pod názvom „Best od Bažant kinematograf 2003 – 2007“, ktoré tvorí výber najlepších krátkych filmov uvádzaných počas celého trvania projektu. Sú medzi nimi snímky *Krokodíl sa nesarie* Mateja Kladeka, *Keď nie, tak nie!* Vlada Krála, *V kocke* Michala Strussa a filmy Viktora Kubala *Šach* a *C'est la vie*. Počas svojej letnej púte sa bude špeciálny festivalový program premietat' aj na MFF Artfilm v Trenčíne, na festivaloch Bažant Pohoda Trenčín, Country Lodenica Piešťany a na MFF Cinematik v Piešťanoch. Uskutoční sa aj týždňová akcia „Best of Jan Hřebejk“, počas ktorej sa odpremietajú najúspešnejšie Hřebejkove filmy pri príležitosti uvedenia jeho novej komédie *U mě dobrý* do slovenských kín. Viac na www.kinematograf.sk.

4. – 5. júl

8. Hodokvas 2008

(miesto konania – Piešťany – letisko)

Súčasťou letného hudobného festivalu Hodokvas bude projekcia filmu *Road to Guantanamo* (r. M. Whitecross, M. Winterbottom). Viac na www.hodokvas.sk.

KALENDÁRIUM

JÚL/AUGUST 2008

9. júl o 17.00 h.

Premietanie bulharského filmu *Rytier bez brnenia**(miesto konania – Bratislava – Bulharský kultúrny inštitút)*

Film Borislava Šaralievu z roku 1966 rozpráva príbeh chlapca Vaňa, ktorý si pri kontakte s dospelými postupne uvedomuje, že ich život sa líši od detského rozprávkového sveta. Najväčším sviatkom sú preňho prechádzky s ujom Georgim, s ním je všetko krásne a zaujímavé. Film získal Cenu za najlepšiu detskú úlohu na MFF v Benátkach v roku 1966. Viac na www.bulkis.sk.

12. júl – 9. august o 21.30 h.

Letný filmový festival*(miesto konania – Nitra – amfiteáter)*

Letný filmový festival ponúkne tri projekcie filmov, medzi nimi *Bestiár* Ireny Pavláskovej (12. 7.), *Matrix* režisérskej dvojice Andy a Larry Wachowski (26. 7.) a *Medená veža* Martina Hollého (9. 8.). Viac na www.nitra.sk.

18. – 19. júl

12. Bažant Pohoda 2008*(miesto konania – Trenčín – letisko)*

Súčasťou letného multimediálneho festivalu sú projekcie Bažant kinematografu, ktorý vo štvrtok 17. júla v predvečer festivalu odpremieta filmy *Tajnosti* Alice Nellis a dokument *Bažant Pohoda 2007*. Na piatok sú pripravené projekcie filmov *Slepé lásky* Juraja Lehotského s predfilmom *Štyri* Ivany Šebestovej, *Muzika* Juraja Nvotu, *Tepuy – Cesta do hlbín zeme* Pavla Barabáša a výber zo študentskej tvorby režisérov Hanák, Havetta, Jakubisko. V sobotu divácividia filmy *Občan Havel* Pavla Kouteckého a Miroslava Janeka, v exkluzívnej predpremiére novinku *U mě dobrý* Jana Hřebejka a snímku *Ztracená dovolená* Lucie Královej. Na festivale Bažant Pohoda bude mať vlastný stan aj Medzinárodný festival animovaného filmu Fest Anča s doobedňajším filmovým programom pre rodiny s deťmi. Viac na www.pohodafestival.sk.

30. júl o 21.00 h.

Projekcia filmu *Jánošík**(miesto konania – Bratislava – nádvorie Starej radnice)*

Počas hudobného festivalu Viva Musical sa bude konať projekcia prvého slovenského celovečerného filmu *Jánošík* Jaroslava Siakela z roku 1921 v sprievode živej hudby Bashavel kvintet. Viac na www.vivamusica.sk.

1. – 3. august

1. medzinárodný festival animovaného filmu Fest Anča*(miesto konania – Žilina-Záriečie – Stanica)*

Nový festival sa pokúša zaplniť prázdne miesto na Slovensku v prezentovaní kvalitnej animovanej tvorby pre dospelých

a v medzinárodnom kontexte upozorní na špecifiká animácie slovenského i širšieho stredoeurópskeho regiónu. Zvláštna pozornosť bude sústredená na krátke filmy vybrané do súťažnej sekcie, pripravené sú aj projekcie nesúťažných filmov z rôznych krajín a študentských snímok z Belgicka a Maďarska i bratislavskej VŠMU. Festival ponúkne i retrospektívy Ondreja Rudavského a Maxa Anderssona. Osobitá letná atmosféra festivalu bude zdôraznená večernými projekciami pod viaduktom nad Stanicou, ale aj otvorenými besedami, koncertmi či workshopmi, ktoré budú viesť známe osobnosti animovaného filmu ako Rudolf Urc, József Fülöp a Ivana Zajacová. Viac na www.ancafest.sk.

1. – 3. august

18. Letný filmový festival HAH 2008

(miesto konania – Dolná Strehová – termálne kúpalisko)

Cieľom súťažného filmového festivalu je verejne prezentovať a vzájomne porovnať tvorbu filmových amatérov zo Slovenska a Českej republiky a vytvoriť podmienky na výmenu skúseností a vlastnú seberealizáciu pri nakrúcaní krátkych filmov. Súťažné filmy zhodnotia diváci aj odborná porota. Medzi sprievodné podujatia bude patriť nakrúcanie krátkych filmov.

Viac na <http://urtica.host.sk/hah/>.

7. – 10. august

10. Letný filmový seminár 4 živly

(miesto konania – Banská Štiavnica)

Hlavnou témou jubilejného ročníka filmového seminára je Zrkadlo, diváci uvidia devätnásť filmov a blok krátkych experimentálnych snímok. Pripravený je aj bohatý sprievodný program. Viac na str. 11 a na www.4zivly.sk.

Podujatia slovenského filmu v zahraničí

1. – 6. júl

Recontres Internationales – Berlín (Nemecko)

Projekcia filmu *Simona medzi 20. a 21. marcom* (r. S. Karimi).

Viac na <http://art-action.org>.

1. – 12. júl

6. medzinárodný filmový festival Paris Cinema – Paríž (Francúzsko)

Projekcia filmu *O Soni a jej rodine* (r. D. Rusnoková).

Viac na www.pariscinema.org.

4. – 12. júl

43. medzinárodný filmový festival Karlovy Vary (Česká republika)

Na tohtoročnom MFF Karlovy Vary bude mať slovenská kinematografia bohaté zastúpenie. Do oficiálneho programu

JÚL/AUGUST 2008

je zaradených až osem slovenských, resp. koprodukčných snímok. Uskutočnia sa projekcie filmov *Muzika* Juraja Nvotu v súťažnej sekcii Na východ od Západu, *Slepé lásky* Juraja Lehotského v Medzinárodnej súťaži dokumentárnych filmov, *Polčas rozpadu* Vlada Fischera v sekcii Variety Critic's Choice, *Bathory* v sekcii Pocta Jurajovi Jakubiskovi, pričom film bude uvedený vo svetovej premiére, dve snímky *Obrazy starého sveta* a *Ružové sny* v sekcii Pocta Dušanovi Hanákovi a v sekcii České filmy 2007 – 2008 budú uvedené snímky *Tajnosti* Alice Nellis a *Roming* Jiřího Vejdělka. V projekte Na východ od Západu – Works in Progress, kde sa prezentujú filmy v postprodukcii, sa predstavia tituly *Kvetý Sakury* Ivana Vojnára, *Pokoj v duši* Vlada Balka a *Nedodržaný sľub* Jiřího Chlumského, v Docu Talents from the East bude prezentácia pripravovaného filmu *Marka Škopa Osadné – Brusel – Osadné*. Na festivale sa bude krstiť monografická publikácia Václava Maceka Ján Kadár, medzi sprievodnými podujatiami sú aj výstava fotografií Dušana Hanáka a výstava obrazov Juraja Jakubiska. Režiséri Juraj Jakubisko a Dušan Hanák sa na festivale stanú držiteľmi prestížneho ocenenia Krištáľový glóbus za mimoriadny umelecký prínos svetovej kinematografii. Viac na www.kviff.com.

5. – 11. júl

5. medzinárodný filmový festival TOFIFEST – Toruň (Poľsko)

Projekcia filmu *Letné hry* (r. M. Tutoky). Viac na www.tofifest.pl.

7. – 12. júl

2. RomaFictionFest – Rím (Taliansko)

Projekcia filmov *O Soni a jej rodine* (r. D. Rusnoková) a *Studený spoj* (r. M. Remo). Viac na www.romafictionfest.it.

13. – 20. júl

5. medzinárodný filmový festival Golden Apricot – Jerevan (Arménsko)

Projekcia filmu *Slepé lásky* (r. J. Lehotský). Viac na www.gaiff.am.

25. júl – 3. august

34. Letná filmová škola – Uherské Hradište (Česká republika)

Súčasťou aktuálneho ročníka Letnej filmovej školy budú projekcie slovenských filmov, rozdelené do viacerých sekcií. V cykle Retrospektíva: Juraj Jakubisko budú uvedené filmy jubilujúceho slovenského režiséra a dva filmy Martina Šulíka *Nenakrútené filmy Juraja J.* a *Monológ Juraja J.* Každoročnou súčasťou LFŠ je Slovenský deň, venovaný slovenskej kinematografii. Tento rok sa uskutoční 29. júla a divákovi ponúkne filmy *Martin Slivka – muž, ktorý sadil stromy* (r. M. Šulík), *Muzika* (r. J. Nvota) a *Démoni* (r. R. Šveda). Na LFŠ sa budú premietaj aj ďalšie slovenské filmy, a to *Jahodové víno* (r. D. Jabloňski), *Návrat bocianov* (r. M. Repka), *Vysoké Tatry – divočina zamrznutá v čase* a *Neznáma Antarktída* (r. P. Barabáš), *Posledná maringotka* (r. P. Beňovský), *Láska (pravdivý príbeh o Zorrovi)* (r. D. Vicen), *Sklenené obrazy* (r. L. Dohnal), *Smog* (r. D. Rihák),

ale napríklad aj krátky slovenský film Jana Švankmajera *Do pivnice*. Pripravené sú projekcie filmov z VŠMU *Diera v plote* (r. I. Bobčík, P. Matušková), *HarmoniCa* (r. L. Lehtinen), *Letné hry* (r. M. Tutoky), *Ľudia na trati* (r. A. Kojnok), *Gastarbeiteri* (r. I. Grófová), *Majkomašmalon* (r. M. Čengel-Solčanská), *O ponožkách a láske* (r. M. Čopíková), *Kóta* (r. T. Szilágyi), *In delirium* (r. S. Petrov). Časopisy Film.sk a Kino-ikon sa zapojili do cyklu Panoráma filmovej kritiky, ktorý je novou súčasťou LFŠ. Je venovaný hlbšej reflexii filmovej tvorby regiónu V4 a jeho cieľom je spojiť filmové periodiká z každej zúčastnenej krajiny na prezentáciu výberu toho najlepšieho, čo v priestore V4 vzniklo. Film.sk vo svojom výbere ponúkne filmy *Slepé lásky* (r. J. Lehotský), *Štyri* (r. I. Šebestová) a *Kristove roky* (r. J. Jakubisko). Kino-ikon zvolil dve pásma krátkych a stredometrážnych filmov pod názvom Life is Short a Short is Lifeful. Obsahujú snímky *Tam a späť* (r. F. Fenič), *Ladomírske morytáty a legendy* (r. P. Kerekes), *Konína* (r. M. Homolka), *O psoch a ľuďoch* (r. M. Suchý), *Budeme mať výkony, budeme mať diplomy* (r. J. Lehotský), *Hlas 98* (r. M. Kuboš) a *1.35* (r. M. Balog). Viac na www.lfs.cz a www.acfk.cz.

25. júl – 10. august

57. medzinárodný filmový festival – Melbourne (Austrália)

Projekcia filmu *Slepé lásky* (r. J. Lehotský). Viac na www.melbournefilmfestival.com.au.

27. júl – 1. august

10. filmový festival Motovun – Záhreb (Chorvátsko)

Projekcia filmu *Slepé lásky* (r. J. Lehotský). Viac na www.motovunfilmfestival.com.

1. – 10. august

35. Ińské filmové leto – Ińsko (Poľsko)

Projekcia filmov Martina Slivku *Ochádza človek*, *Voda a práca*, *Balada v dreve*, *Ikony* a snímky *Martin Slivka – muž, ktorý sadil stromy* (r. M. Šulík). Viac na www.ilf.stopklatka.pl.

8. – 17. august

9. Letná filmová akadémia – Zwierzyniec (Poľsko)

Projekcia filmov *Slávnosť v botanickej záhrade* a *Lalie poľné* (r. E. Havetta) a *Ružové sny* (r. D. Hanák). Viac na www.laf.net.pl.

21. – 24. august

Litoměřice poosmé – Litoměřice (Česká republika)

Na festivale s témou „streť realít“ sa uskutočnia projekcie filmov *Panna zázračnica* (r. Š. Uher) a *Slávnosť v botanickej záhrade* (r. E. Havetta). Viac na www.kinoostrov.cz.

pripravila **Eva Michalková**

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

Seminár 4 živly predstaví film ako zrkadlo

Letný filmový seminár 4 živly tento rok oslávi desiate výročie svojej existencie. Nielen z dôvodu odkazu na minulé ročníky si jeho organizátori zvolili tému Zrkadlo. Film pôsobí na divákov ako zrkadlo, kinematografia je zrkadlom času a v neposlednom rade zrkadlo je objekt, ktorý filmári radi používajú. Jubilejný Letný filmový seminár sa odohrá od 7. do 10. augusta 2008 v Banskej Štiavnici.

Účastníci tohtoročného podujatiavidia 19 filmov. Sú to *Eden a potom* Alaina Robbe-Grilleta, *Rozbité zrkadlo* Guya Hamiltona, *Zrkadlo* Andreja Tarkovského, *Něco z Alenky* Jana Švankmajera, *Mesto Zero* Karena Šachnazarova, *Čierna kniha* Paula Verhoevena, *Svätá hora* Alejandra Jodorowskeho, *Smrt si říká Engelchen* Jána Kadára a Elmara Klosa, *Faunov labyrint* Guillerma del Toro, *Persepolis* Marjane Satrapi a Vincenta Perronauda, *Blade Runner* Ridleyho Scotta. Za osobnej účasti tvorcov sa odpremietajú *Ztracená dovolená* (s dokumentom *Zlopočestné dítě*) Lucie Královej, *Witmanovi chlapani* Jánosa Szásza a *Krajinka* Martina Šulíka. Pripravený je aj Blok experimentálnych filmov so snímkami *Welt Spiegel Kino* (r. Gustav Deutsch), *Mirror* (r. Matthias Müller, Christoph Girardet), *Mirror Mechanics* (r. Siegfried A. Fruhauf) a *Instructions for a Light and Sound Machine* (r. Peter Tscherkassky).

Ako býva na seminári 4 živly zvykom, premietaf sa bude opaf v netradičných priesto-

roch mesta Banská Štiavnica. Na Starom Zámku seminár ponúkne projekciu filmu *Pád domu Usherovcov* Jeana Epsteinana so živým hudobným sprievodom projektu Phragments. Pripravený je bohatý sprievodný program v podobe video-projekcie filmov študentov FTF VŠMU (sekcie Autoportrét a Nové filmy), premietania 16 mm krátkych filmov v Libresse, improvizáčného vystúpenia hudobného zoskupenia PPF k 16 mm filmom na Klopačke, reggae party (Skabaret), sobotnej party na Klopačke a DJ-om Potkanom a výstavy karikatúr Martina „Shootyho“ Šútovca. Po prvý raz sa pred seminárom, v termíne od 29. júla do 7. augusta, uskutoční letný workshop MPhilms, ktorý ponúkne mladým účastníkom vo veku 15 až 20 rokov tri kurzy, zamerané na video pod lektorským vedením Braňa Špačka, fotografia s lektorom Pavlom Pekarčíkom a výtvarné umenie s lektorom Antonom Čiernym. Viac o workshope na str. 22.

Daniela Chlapíková
(OZ 4 živly)

(The X-Files: I Want to Believe, USA / Kanada, 2008) 100 min., ŠUP, MN 12, slovenské titulky, **triler**

Akty X: Chcem uverit'

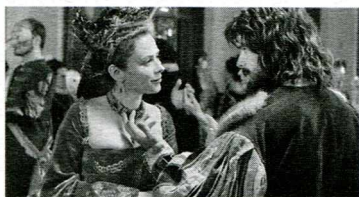
Réžia: Chris Carter,
Scenár: Frank Spotnitz,
Chris Carter, **Kamera:** Bill Roe,
Strih: Richard Harris,
Hrajú: David Duchovny, Gillian
Anderson, Amanda Peet, Billy
Connolly, Mitch Pileggi, Xzibit,
Distribútor: Tatrafilm

Akty X patria medzi najobľúbenejšie seriály všetkých čias, deväť televíznych sérií malo úspech po celom svete. Hlavní hrdinovia seriálu, dvojica agentov FBI Mulder a Scullyová previedli divákov tajnými experimentmi americkej vlády, mnohými vedecky nevysvetliteľnými úkazmi a hlbínami narušenej ľudskej mysle.

Na plátne vyrážajú za ďalším prípadom, ktorého vyšetrotvanie divákov zavedie do sveta paranormálnych javov. Od poslednej časti seriálu, ktorá sa na televíznych obrazovkách objavila v roku 2002, sa však svet výrazne zmenil, rovnako ako sa zmenili a zostarili aj samotní hrdinovia.

(Bathory, Slovensko / Česká republika / V. Británia / Maďarsko, 2008) 140 min., ŠUP, MN 15, slovenský dabing, **historický triler**

Bathory

Réžia: Juraj Jakubisko, **Námet:** Juraj Jakubisko, **Scenár:** Juraj Jakubisko, **Kamera:** F. A. Brabec, Ján Ďuriš, **Hudba:** Simon Boswell, Jan Jirásek, **Strih:** Christopher Blunden, **Hrajú:** Anna Friel, Vincent Regan, Hans Matheson, Karel Roden, Boleslav Polívka, Deana Jakubisková-Horváthová, Jiří Mádrl, Lucie Vondráčková, Franco Nero, **Distribútor:** Tatrafilm

Historický veľkofilm Juraja Jakubiska a súčasne najdrahší filmový projekt v strednej Európe privádza k životu krvavú legendu o Čachtickej panej. Tá sa podľa povesti kúpala v krvi panien a na svojich panstvách roky vraždila a mučila poddaných. Kruté skutky dovedli Alžbetu Báthory až do Guinnessovej knihy rekordov,

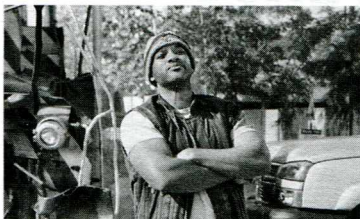
kde je uvedená ako najväčšia vrahyňa v dejinách ľudstva. Ale kým v skutočnosti bola „krvavá grófka“ Báthoryčka? Sadistickou vrahyňou alebo obeťou temných intríg a bezprávia? Jakubisko sa vo filme drží historických faktov, no do zapíňania bielych miest zapojil aj svoju fantáziu.

PREMIÉRA: 24. 7. 2008

PREMIÉRA: 10. 7. 2008

(Hancock, USA, 2008) 92 min., MN 15, český dabing, **akčná komédia**

Hancock

Réžia: Peter Berg, **Scenár:** Vince Gilligan, Vincent Ngo, **Kamera:** Tobias A. Schliessler, **Hudba:** John Powell, **Strih:** Colby Parker Jr., Paul Rubell, **Hrajú:** Will Smith, Charlize Theron, Jason Bateman, Daeg Faerch, Lauren Hill, Darrell Foster, Valerie Azlynn,
Distribútor: Itafilm

Existujú hrdinovia... Existujú superhrdinovia... A potom je tu Hancock. Je popudlivý, konfliktný, sarkastický, no predovšetkým nepochopený. Jeho dobre myslené hrdinské skutky by mali splniť účel a zachrániť stovky životov, no nakoniec za sebou vždy zanecháva spúšť. Verejnosť má toho už dosť – obyvateľia Los An-

geles sú vďační za miestneho hrdinu, ale radi by vedeli, čím si tohto chlapíka vyslúžili. Hancock nie je typom človeka, ktorého zaujíma, čo si o ňom druhí myslia. To sa však zmení vo chvíli, keď zachráni PR manažéra Raya Embreyho. Cynický hrdina začína zisťovať, že má aj svoju zraniteľnú stránku.

PREMIÉRA: 3. 7. 2008

(Kung Fu Panda, USA, 2008) 90 min., ŠUP, MP, slovenský dabing, **komédia**

Kung Fu Panda

Réžia: Mark Osborne, John Stevenson, **Námet:** Ethan Reiff, Cyrus Voris, **Scenár:** Jonathan Aibel, Glenn Berger, **Kamera:** Yong Duk Jhun, **Hudba:** John Powell, Hans Zimmer, **Strih:** Clare Knight,
V slovenskom znení: Ivan Šándor, Helena Krajčiová, Marián Slovák, František Kovár, Matej Landl, Petra Vajdová, Martin Kaprálik, Ľuboš Kostelný,
Distribútor: Tatrafilm

V štúdiu DreamWorks sa zrodil nový hrdina. Zatiaľ čo zelený obor Shrek sa konečne usadil, na scénu prichádza mladý, nepokojný, roztomilý a totálne nešikovný pandí chlapík Po. Vo vtipnom príbehu, plnom akcie musí prejsť neuveriteľnú cestu, počas ktorej sa zo zakríknutého predavača rezancových polievok

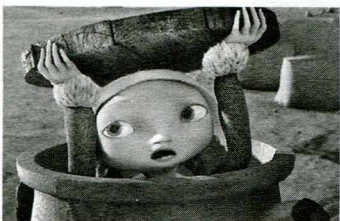
stane legendárnym Dračím bojovníkom. Napriek tomu, že príbeh sa odohráva v stredovekej Číne, jeho kulisy by mohla tvoriť akákoľvek éra a oblasť. Hlavným posolstvom filmu totiž je, že aj tomu najväčšiemu zúfalcovi sa môže splniť jeho sen, keď k sa k rojčeniu pridá trocha šťastia a predovšetkým usilovnosti.

PREMIÉRA: 3. 7. 2008

(Chasseurs de Dragons, Francúzsko / SRN / Luxembursko, 2007) 82 min.,
MN 12, český dabing, **animovaný** / **dobrodružný**

Lovci drakov

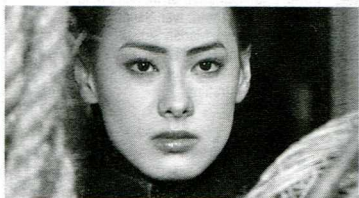
Réžia: Guillaume Ivnerel, Arthur Qwak, **Scenár:** Frédéric Engel-Lenoir, Arthur Qwak, **Výtvarník:** Guillaume Ivnerel, **Hlavní animátori:** Kyle Balda, Laurent De La Chapelle, **Hudba:** Klaus Badelt, **Strih:** Soline Guyonneau, **V českom znení:** Bohdan Tůma, Josef Carda, Lucie Kušnířová, Tomáš Juřička, Jiří Schwartz, Miloš Hlavica, **Distribútor:** Continental film

Stratení pútnici a novopečení cestovatelia, vitajte na palube! Pripravte sa na prieskum ostrovov, kde nebezpečenstvo číha za každým rohom, na stretnutie s najstatočnejšími hrdinami a na najrýchlejší beh svojho života – ten budete potrebovať, keď sa na vás vyrútia draci z oboch strán Veľké-

ho západného múru. Draci môžu byť väčší než ostrov alebo maličkí ako karfiol, chrlia oheň, lietajú alebo sa plazia, sú všade a každý z nich je iný. Čo majú spoločné? Neskutočnú chuť na vás! Takže pokiaľ si chcete zachrániť krk, držte sa Zoe a jej spoločníkov – Gwizda, Lian-Chua a Hektora...

(The Mummy: Tomb of the Dragon Emperor, USA / SRN / Kanada, 2008)
100 min., ŠUP, MN 12, český dabing, **dobrodružný**

Múmia: Hrob dračieho cisára

Réžia: Rob Cohen, **Scenár:** Alfred Gough, Miles Millar, **Kamera:** Simon Duggan, **Hudba:** Randy Edelman, **Strih:** Kelly Matsumoto, Joel Negron, **Hrajú:** Brendan Fraser, María Bello, Jet Li, Michelle Yeoh, John Hannah, Luke Ford, **Distribútor:** Tatrafilm

Múmia sa vracia. Tentoraz opustila piesočné duny a vynorila sa v Číne. Dobrodruh Rick O'Connell bude opäť chrániť svet pred zlom, ktoré prestalo rešpektovať na vlastnom náhrobku nápis Odpočívaj v pokoji. Na neobvyklý cintorín, obklopený množstvom hlinených čínskych vojakov,

narazí archeologická výprava, ktorej členom je i Rickov syn Alex. Vlastnou neopatrnosťou spustí reťaz udalostí, na konci ktorej bude živá múmia Dračieho cisára, ktorá má jediný cieľ – ovládnuť svet. Zúfalý Alex sa obráti na dve bytosti, ktoré si dokážu poradiť s nemŕtvymi – na svojich rodičov.

PREMIÉRA: 17. 7. 2008

PREMIÉRA: 31. 7. 2008

(The Incredible Hulk, USA, 2008) 112 min., ŠUP, MN 12,
slovenské titulky, akčný

Neuveriteľný Hulk

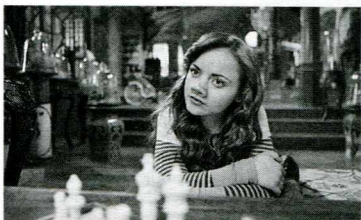
Réžia: Louis Leterrier, **Scenár:** Zak Penn, **Kamera:** Peter Menzies Jr., **Hudba:** Craig Armstrong, **Strih:** Rick Shaine, John Wright, **Hrajú:** Edward Norton, Liv Tyler, Tim Roth, Tim Blake Nelson, Ty Burrell, William Hurt, Christina Cabot, **Distribútor:** Tatrafilm

Zničiteľ v sebe diabla je hlavným vedeckým cieľom Brucea Banner, ktorý po silnom ožiarení trpí impozantnými zmenami nálad. V občianskom živote je Bruce sympatický vedec s krehkou dušou, no v stave zúrivosti sa mení na šialené monštrum Hulka, ktorý ničí všetko okolo seba. Bruce sa vo svojich zvláštnych schopnostiach nevyžíva, skôr

naopak. Trpí dobrovoľne izolovaný od svojej životnej lásky. A zatiaľ čo sa snaží ostať za každú cenu v pokoji, objaví sa nepriateľ s podobnými schopnosťami, ktorý nevynechá žiadnu príležitosť, aby sa mohol premeniť na deštruktívnu kreatúru Abomination. Bruce tak čelí zásadnej životnej výzve...

(Penelope, USA, 2006) 102 min., ŠUP, MN 12, české titulky, komédia

Penelope

Réžia: Mark Palansky, **Scenár:** Leslie Caveny, **Kamera:** Michel Amathieu, **Hudba:** Joby Talbot, **Strih:** Jon Gregory, **Hrajú:** Christina Ricci, Reese Witherspoon, James McAvoy, Catherine O'Hara, Peter Dinklage, Richard E. Grant, **Distribútor:** Saturn Entertainment

Dcéra bohatých a vplyvných rodičov trpí utajovanou rodinnou kliatbou, ktorá jej pričarovala prasací rypáčik. Stále však žije v nádeji, že kliatba bude zrušená, ak si ju vezme nápadník s modrou krvou. Ukrytá v rodinnom sídle čaká, kým jej rodičia nájdu vhodného ženícha. Každý je svadbou s bohatou nevestou nad-

šený, ale iba do momentu, kým neuvidí Penelopinu tvár. Bulvárny novinár Lemon sa už roky snaží získať fotografiu ukrytého dievčaťa, preto si najme hazardného hráča Maxa, aby sa v prestrojení uchádzal o jej ruku, a pritom ju odfotografoval. Penelope, sklamaná zradou, uteká do sveta hľadať svoje šťastie.

PREMIÉRA: 17. 7. 2008

PREMIÉRA: 17. 7. 2008

(The Dark Knight, USA, 2008) 152 min., ŠUP, MN 15, slovenské titulky,
akčný triler

Temný rytier

Réžia: Christopher Nolan,
Námet: Christopher Nolan, David S. Goyer, **Scenár:** Jonathan Nolan, Christopher Nolan, **Kamera:** Wally Pfister, **Hudba:** James Newton Howard, Hans Zimmer, **Strih:** Lee Smith, **Hrajú:** Christian Bale, Michael Caine, Heath Ledger, Maggie Gyllenhaal, Gary Oldman, Morgan Freeman, Eric Roberts,
Distribútor: Continental film

V pokračovaní úspešného hitu *Batman začína* opäť svoje sily spojili režisér Christopher Nolan a herec Christian Bale. V *Temnom rytierovi* Batman zvyšuje stávkou v boji so zločinom. S pomocou poručíka Jima Gordona a štátneho žalobcu Harveyho Denta sa snaží zničiť posledné kriminálne živly v uliciach mesta. Spo-

jenectvo spočiatku funguje efektívne, ale čoskoro všetci zistia, že to bola iba pasca a oni sa stali obeťami nevypočítateľného zločinca, ktorého všetci obyvatelia Gotham poznajú ako Jokera... Úloha Jokera bola poslednou filmovou rolou tragicky zosnulého herca Heatha Ledgera.

(Kunsten at græde i kor, Dánsko, 2006) 105 min., MN 12, české titulky,
tragikomédia

Umenie plakať

Réžia: Peter Schønau Fog,
Námet: Erling Jepsen – rovnomenný román, **Scenár:** Bo hr. Hansen, **Kamera:** Harald Gunnar Paalgard, **Hudba:** Karsten Fundal, **Strih:** Anne Østerud, **Hrajú:** Jannik Lorenzen, Jesper Asholt, Hanne Hedelund, Julie Kolbeck, Thomas Knuth-Winterfeldt, Gitte Siem Christensen, **Distribútor:** Asociácia slovenských filmových klubov

Excentrická štúdia jutlandskej rodiny zo začiatku 70. rokov, videnej nemilosrdnými a súčasne nevinnými očami jedenásťročného chlapca Allana. Jeho život nie je ľahký – otec má slabé nervy a hrozí, že sa každú chvíľu zabije. Matka už rezignovala, starší brat sa odsťahoval a sestra skrýva svoje tajomstvo, súvisiace s otcom. Rodin-

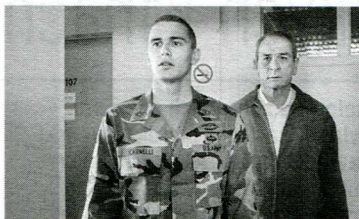
ný mliečny obchodník upadá. Allan sa rozhodne otcovi pomôcť všetkými možnými spôsobmi, len aby bol šťastný... Film *Umenie plakať* získal ocenenia na festivaloch v Mannheim-Heidelbergu, Varšave, Bratislave, sedem dánskych výročných cien Robert a bol dánskou národnou nomináciou na Oscara za najlepší cudzojazyčný film.

PREMIÉRA: 24. 7. 2008

PREMIÉRA: 17. 7. 2008

(In the Valley of Elah, USA, 2007) 121 min., ŠUP, MN 15, české titulky, **triler**

V údolí Elah

Réžia: Paul Haggis, **Námet:** Mark Boal, Paul Haggis, **Scenár:** Paul Haggis, **Kamera:** Roger Deakins, **Hudba:** Mark Isham, **Strih:** Jo Francis, **Hrajú:** Tommy Lee Jones, Charlize Theron, Jason Patric, Susan Sarandon, James Franco, Barry Corbin, Josh Brolin, **Distribútor:** SPI International

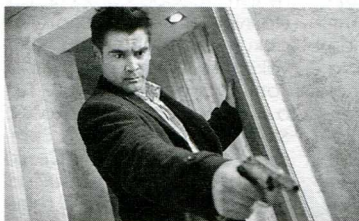
Týždeň po svojom návrate z Iraku je Mike Deerfield nezvestný a jeho zmiznutie je vyhlásené za dezerciu. Keď sa Mikeov otec, vojnový veterán Hank dozvie znepokojujúce správy o svojom synovi, vydá sa ho hľadať. Policajná detektívka Emily Sanders z okresného súdu v Novom Mexiku, kde

Mikea videli naposledy, mu pri tom neochotne pomáha. Dôkazy postupne pribúdajú a prípad zmiznutej osoby sa čím ďalej, tým viac javí ako nečistá hra. Hank prehodnocuje celý svoj život, aby mohol vyriešiť záhadu synovho zmiznutia.

PREMIÉRA: 31. 7. 2008

(In Burges, V. Británia / Belgicko, 2008) 107 min., ŠUP, MN 12, české titulky, **kriminálny / komédia**

Vtedy v Brugách

Réžia: Martin McDonagh, **Scenár:** Martin McDonagh, **Kamera:** Eigil Bryld, **Hudba:** Carter Burwell, **Strih:** Jon Gregory, **Hrajú:** Ralph Fiennes, Colin Farrell, Elizabeth Berrington, **Distribútor:** Continental film

Čierna komédia o cti a podvodoch, ktorá sa odohráva v nádhernom prostredí belgického mesta Brugy. Po jednej fuške v Londýne sú nájomní zabijaci Ray a Ken poverení svojím drsným šéfom Harrym, aby sa schovali v Brugách. Zatiaľ čo Ken si užíva pokojnú atmosféru a pamiatky, urozprá-

vaný a akčný Ray je malebným miestom totálne znechutený. Dovolenka sa čoskoro skomplikuje, keď Ray zistí, že Ken ho má na Harryho príkaz odstrániť. Nájomní zabijaci sa však spriatelčia a ich šéf Harry dostane ťažkú lekciu od života, ktorej sa bude musieť priučiť – všetko si musíš urobiť sám...

PREMIÉRA: 31. 7. 2008

pripravili **Eva Michalková a Miro Ulman**
(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TÝKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV.)

Druhý polrok v slovenských kinách

V prvom polroku 2008 malo v našich kinách premiéru 97 filmov (o tri viac než vlani), na druhý polrok slovenskí filmoví distribútori pripravili 93 titulov. Ak sa ich plány naplnia, budeme mať tento rok druhý najvyšší počet premiér v histórii Slovenska. Najviac filmov plánuje uviesť do našich kín Tatrafilm (20), za ktorým nasledujú Asociácia slovenských filmových klubov (17) a Continental film (14).

Okrem dvanástich júlových premiér by sa mali do konca roka 2008 z očakávaných hitov objaviť v kinách napríklad muzikál *Mamma Mia!* (21. 8.) či pokračovania úspešných titulov *Hellboy 2: Zlatá armáda* (4. 9.), *Harry Potter a Polovičný princ* (27. 11.) a 22. bondovka s názvom *Quantum* (6. 11.). Dočkáme sa aj noviniek skúsených tvorcov, akými sú Wong Kar-wai *Moje čučoriedkové noci* (11. 9.), Ridley Scott *Body of Lies* (23. 10.), Paul W. S. Anderson *Rallye smrti* (20. 11.) či Baz Luhrmann *Australia* (25. 12.) s Nicole Kidman a Hughom Jackmanom. Na plátnach slovenských kín nebudú chýbať ani ďalšie hviezdy, ako napríklad Scarlett Johansson v *He's Just Not That Into You* (13. 11.), Diane Lane a Richard Gere v *Nights in Rodanthe* (30. 10.), Adam Sandler v *Dajte si pozor na Zohana* (28. 8.), Ewan McGregor v *Podvode* (16. 10.), Nicolas Cage v *Bangkok Dangerous* (6. 11.), Eddie Murphy v *Zoznámte sa s Davom* (14. 8.), Ben Stiler vo svojom filme *Tropická búrka* (25. 9.), Keanu Reeves v remaku *The Day the Earth Stood Still* (11. 12.), Samuel L. Jackson vo filme Neila LaButeho *Lakeview Terrace* (4. 12.) či Colin Firth, Bette Midler, Matthew Brode-

rick a Helen Hunt v režijnom debute poslednej menovanej herečky *Konečne spolu* (7. 8.).

Fanúšikovia animovaných filmov sa môžu tešiť na päť novinek. V kinách sa objaví rodinná sci-fi komédia štúdia Pixar o robotovi *Wall-E* (14. 8.), pilotný film k animovanému seriálu *Star Wars: The Clone Wars* (2. 10.), odohrávajúci sa medzi Epizódou II a III, dobrodružná komédia *Vesmírni opičiáci* (16. 10.) a jediný „nevesmírny“ animovaný film *Madagascar 2* (13. 11.). Na svoje si prídu aj priaznivci dokumentárneho filmu. K divákovi sa dostanú francúzske *Zamilované zvieratá* (30. 10.) a dva hudobné filmy – *Rolling Stones* (13. 11.) Martina Scorseseho a v decembri *Česká RAPublika*. Chýbať nebudú ani nové filmy z Čiech, a to *U mě dobrý* (7. 8.) Jana Hřebejka s Bolkom Polívkom, Jiřím Schmitzerom a Lenkou Vlasákovou, *Máj* (18. 9.) F. A. Brabca, divácky úspešný debut Tomáša Bařinu *Bobule* (11. 9.) s Jiřím Macháčkom či *František je děvkař* (28. 8.) Jana Prušinovského s Petrom Čtvrtníčkom.

Vo filmových kluboch na divákov čakajú novinky Steva Buscemiho *Interview* (7. 8.) a Wesa Andersona *Darjeeling s ručením obmedzeným* (28. 8.),

PREMIÉRY 2008

foto: ASFK

Nový film Bohdana Slámu Venkovský učitel, v ktorom hrá hlavnú úlohu Slámov obľúbený herec Pavel Liška, sa dostane do kín už v septembri.

Control (21. 8.) Antona Corbijna o posledných siedmich rokoch života Iana Curtisa a dva české tituly. Netradičná adaptácia známej Dostojevského hry *Karamazovi* (16. 10.) v réžii Petra Zelenku a *Venkovský učitel* (18. 9.) Bohdana Slámu s Pavlom Liškom, Zuzanou Bydžovskou a Zuzanou Kronerovou v hlavných úlohách. Pripravený je aj tradičný Projekt 100 (od 11. 9.), nekomerčná putovná prehliadka desiatich filmov zo zlatého fondu svetovej kinematografie, ale aj novínok ocenených na prestížnych medzinárodných festivaloch. Je medzi nimi obnovená premiéra slovenského filmu Dušana Hanáka *Obrazy starého sveta* s jeho krátkym predfilmom *Prišiel k nám Old Shatterhand*, tragikomický výskum medziľudských vzťahov *Ty, ktorý žiješ* Roya Anderssona, pohľad do utečeneckého tábora na iracko-tureckej hranici na jar 2003 *Korytnačky môžu lietať* Bahmana Ghobadiho, americký

film Michelangela Antonioniho s hudbou Pink Floyd *Zabriskie Point*, mexická surrealistická satira Alejandra Jodorowskeho *Svätá hora* a dve klasiky *Kabinet doktora Caligariho* Roberta Wieneho a *Andalúzsky pes* Luisa Buñuela, ktorý je predfilmom jeho oscarového *Skrytého pôvabu buržoázie*. Na rozdiel od Českej republiky na Slovensku „projektovú“ desiatku doplnia víťazný film z minuloročného MFF Cannes *4 mesiace, 3 týždne a 2 dni* Cristiana Mungia, film Juliana Schnabela *Skafander a motýl* a pohľad Andrzeja Wajdu na jednu z najväčších tragédií moderného poľského národa *Katyň*. Klubovú ponuku uzatvorí pásmo študentských filmov trojice tohtoročných jubilantov Hanák, Havelta, Jakubisko (13. 11.). V druhom polroku by malo mať premiéru aj štrnásť nových slovenských a koprodukčných filmov, o ktorých sa dočítate na str. 31.

Miro Ulman

(REDAKcia NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TÝKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV!)

Mnoho tváří Čachtickej panej

Historický veľkofilm Juraja Jakubiska *Bathory* konečne prichádza do slovenskej distribúcie. V súčasnosti najdrahší stredoeurópsky filmový projekt sa v kinách objaví 10. júla 2008. Slovensko-česko-britsko-maďarská koprodukcia prinesie oživenú legendu o Čachtickej panej Alžbete Báthory.

Výpravná snímka je pätnástym celovečerným filmom slovenského režiséra Juraja Jakubiska. Štyri roky po svojom poslednom filme, mrazivej mestskej komédii *Post Coitum* Jakubisko predstaví historickú drámu o grófke Alžbete Báthory, ktorá podľa povesti na svojom panstve po mnoho rokov vraždila mladé ženy a kúpala sa v ich krvi. Kruté správanie ju po smrti doviedlo až do Guinesovej knihy rekordov, kde je uvedená ako najväčšia vrahyňa všetkých čias. Film *Bathory*, ktorý sa začal nakrúcať na konci roku 2005, prináša nový pohľad na známu historickú postavu. Spochybňuje jej krutosť, grófkou Báthory zobrazuje ako šľachticnú, ktorá sa vďaka svojmu bohatstvu, vzdelaniu a nezávislosti stala terčom intríg ľudí, usilujúcich sa o jej majetok. Film kladie otázku, kým „krvavá pani“ v skutočnosti bola – nemilosrdnou vládkyňou či zraniteľnou, osamelou vdovou? Režisér vo filme pracuje s historickými faktami, logikou, aj fantáziou. „Čachtická pani má mnoho tváří a tie chcem divákovi ukázať,“ vysvetľuje Juraj Jakubisko. „Moja Alžbeta Báthory bola mocná, ale voči svojim nepriateľom nakoniec bezbranná. Dokázala byť krutá aj nežná, bola matkou aj milenkou, anjelom aj démonom, obe-

ťou aj vrahom. Mnoho rokov si kladiem otázku, či bola vinná alebo nevinná. Svojím filmom na ňu hľadám odpoveď.“

Jedným z kameramanov filmu bol Ján Ďuriš, ktorý s Jakubiskom spolupracuje už od 70. rokov. Odvtedy s ním nakrútil niekoľko dokumentárnych a päť hraných filmov. Film *Bathory* Ďuriš netradične nakrúcal spolu s českým kolegom F. A. Brabcom. Podľa jeho slov si museli občas prizvať aj známeho maďarského kameramana Jánosa Kendeho, aby zvládli náročné režisérovo tempo. „Aj keď je spolupráca s Jurajom ťažká, viem, že vždy preferuje obrazovú zložku, čo je pre kameramana mimoriadna výzva a príležitosť,“ hovorí Ďuriš. Z pohľadu kameramana považuje za kľúčovú osobnosť pre film postavu maliara Caravaggia. „Svojím luminizmom výrazne ovplyvnil vývoj filmovej fotografie. Jeho spôsob práce so svetlom som sa snažil preniesť do filmu, preto som si musel popri historických prameňoch preštudovať i celé jeho dielo,“ opisuje Ďuriš náročnú prípravu na film.

V role Alžbety Báthory sa predstaví britská herečka Anna Friel, jej manžela stvárnil Vincent Regan. V úlohe talianskeho maliara Caravaggia, ktorý na Alžbetinom dvore strávil

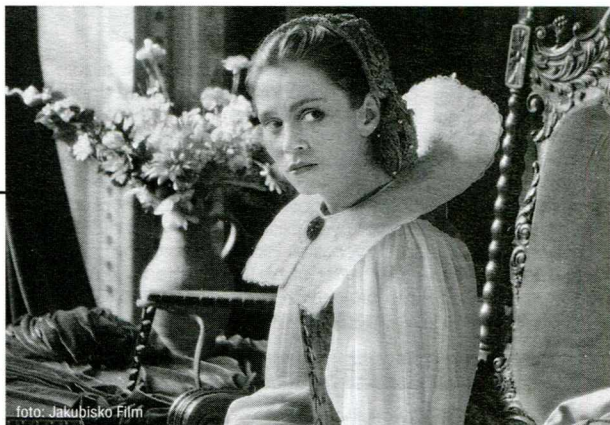

foto: Jakubisko Film

niekoľko rokov, divácividia Hansa Mathesona a štvoricu hlavných postáv uzatvorí Karel Roden v role palatína Juraja Thurza. Vo filme sa objavia aj slovenskí herci Andrej Hryc, Monika Hilmerová, Marek Majeský, režisérova manželka a zároveň producentka filmu Deana Jakubisková-Horváthová a ďalší. Monika Hilmerová má s režisérom Jakubiskom viacero skúseností, účinkovala v jeho projektoch v Radošinskom naivnom divadle. V Jakubiskovom filme sa však objavila po prvýkrát. Zahrala si krutú a nelútostnú manželku palatína Thurza Alžbetu Czoborovú. „Do krutých charaktarov nie som obsadzovaná často, no o to viac ma baví ich hrať,“ vysvetľuje Hilmerová. „Objavujem tak nové pocity, spôsoby myslenia a ľudské charaktary a skúšam si, aké to je, byť v ich koži.“

Film vznikol v produkcii spoločností Jakubisko Film, britskej Film and Music Entertainment a maďarskej spoločnosti Eurofilm Studio s výnimočne vysokým rozpočtom približne 320 miliónov korún. Nakrúcalo sa v 42 rôznych lokalitách, z toho na 20 hradoch a zámkoch. Na Slovensku film vznikol na Čachtickom hrade, vo Vyso-

kých Tatrách, v skanzene v Pribylíne, či v bratislavských ateliéroch na Kolibe. Na pláci sa hovorilo 10 jazykmi a nakrútených bolo 74 000 metrov filmového materiálu. Vzhľadom na medzinárodnú koprodukciju a zahraničnú distribúciu vznikol film priamo v anglickom jazyku, do kín bude uvedený v štyroch jazykových verziách. Hlavnú predstaviteľku Alžbetu v slovenskej verzii nahovorila Soňa Norisová, postavu Juraja Thurza Jozef Vajda a Alžbetinho manžela Františka Nádasdyho predaboval Ivo Gogál. Celosvetová premiéra filmu sa po viacerých komplikáciách, ktoré jeho uvedenie oddialili, uskutoční 5. júla 2008 na 43. medzinárodnom filmovom festivale v Karlových Varoch, kde si Jakubisko prevezme Krištáľový glóbus za mimoriadny umelecký prínos svetovej kinematografii. Premiéra filmu *Bathory* bude na Slovensku a v Čechách 10. júla 2008, u nás sa film bude premietiť v 12 distribučných kópiách. Následne bude predabovaný aj do maďarského, ruského či chorvátskeho jazyka, v týchto krajinách bude mať premiéru v ďalších mesiacoch.

Eva Michalková

MEDIA Desk Slovensko informuje...

MEDIA

Európska komisia v súčasnosti finalizuje podobu nového programu, nazvaného MEDIA MUNDUS, ktorého hlavným cieľom je posilniť vzťahy a väzby medzi európskym audiovizuálnym priemyslom a filmovými spoločnosťami z tretích krajín. Program napomôže profesionálom v Európe i mimo EÚ recipročne zvyšovať ich konkurencieschopnosť na medzinárodných trhoch, a to prostredníctvom spoločných projektov vo vývoji, distribúcii a propagácii audiovizuálnych diel. Pilotným projektom k programu je MEDIA International, na ktorý vyčlenil Európsky parlament 2 mil. EUR pre projekty realizované v tomto roku. Viac informácií na www.mediaslovakia.eu.

(vs)

Uzávierka na letný workshop MPhilms

Letný workshop MPhilms, ktorý sa koná od 29. júla do 7. augusta 2008 v Banskej Štiavnici v priestoroch Skautského domu, je určený pre mladých ľudí vo veku od 15 do 20 rokov so záujmom o film, fotografiu a výtvarné umenie. Na workshop budú vybraní dvanásť uchádzači, ktorí sa pod vedením skúsených lektorov – profesionálov hravou formou zoznámia s jednotlivými oblasťami umenia. Výsledkami ich práce budú videofilmy, fotografie a výtvarné diela, ktoré sa predstavia 8. augusta 2008 na 10. Letnom filmovom seminári 4 živly. Jednotlivé workshopy budú zamerané na video a experimentálny film (lektor Braňo Špaček), fotografiu (lektor Pavol Pekarčík) a výtvarné umenie (lektor Anton Čierny). Autormi projektu sú Marek Leščák a Mátyás Prikler. Prihlášky na workshop je potrebné zaslať na e-mailovú adresu workshop@mphilms.sk s uvedením veku záujemcu, adresy, telefónneho čísla a maximálne jednostranovým zdôvodnením záujmu o účasť na workshope. Termín uzávierky prihlášok je **10. júla 2008**, ich vyhodnotenie bude ukončené 15. júla 2008, výsledky budú zverejnené na www.mphilms.sk.

(uwe)

Súťaž o najlepší animovaný spot Maya award

Medzinárodný festival animovaného filmu Fest Anča vyhlasuje špeciálne ocenenie pre slovenský animovaný spot alebo znelku pod názvom Maya award. Do súťaže, zameranej na hľadanie mladých talentov, sa môžu prihlásiť autori zo Slovenska s krátkym animovaným spotom v rozsahu maximálne 30 sekúnd, vytvoreným akoukoľvek animačnou technikou. Tematicky sa spot môže týkať spoločenskej udalosti dňa alebo má mať podobu znelky k ľubovoľnej relácii (v oboch prípadoch môže ísť o fiktívny námet). Rozhoduje nápad, vtip a výtvarné prevedenie. Uzávierka prihlášok je **14. júla 2008**. Vybrané spoty sa budú premietaf v špeciálnej sekcii na festivale Fest Anča, ktorý sa uskutoční od 1. do 3. augusta 2008 na Stanici Žilina-Záriečie. O víťazovi rozhodne porota zostavená z profesionálov zo spoločnosti Maya, cenu v hodnote 30 000 Sk odovzdajú osobne zástupcovia spoločnosti na festivale. Maya award sa koná pod záštitou produkčnej a distribučnej spoločnosti Maya, s.r.o. Viac informácií na www.festanca.sk.

(uwe)

Z FILMOVÉHO DIANIA

Uzávierka prihlášok na Ekotopfilm

Tohtoročný 35. jubilejný Medzinárodný festival filmov o trvalo udržateľnom rozvoji Ekotopfilm sa uskutoční v Bratislave v dňoch od 20. do 25. októbra 2008. Zúčastnenci môžu prihlasať svoje filmy do **31. júla 2008** online na adrese www.ekotopfilm.sk/index.php?page=requestform.

Do medzinárodnej súťaže môžu byť prijaté tituly vyrobené po 1. januári 2006. O prijatí do medzinárodnej súťaže rozhoduje výberová komisia, zložená z odborníkov z daných oblastí. Tituly nezaradené do medzinárodnej súťaže budú uvedené v informatívnej kolekcii. Filmy, obsahovo orientované na problematiku trvalo udržateľného rozvoja, sa budú hodnotiť v kategóriách Populárno-vedecké – veda a technika, Prírodopisné, prírodovedné, Človek a zem, Investigatívna publicistika, Environmentálne príbehy, Nové médiá a napokon Deti a mládež. Viac informácií na www.ekotopfilm.sk.

(uwe)

Štvrtý ročník internetového festivalu Azyl

Do **15. augusta 2008** môžu zúčastnenci posielat' svoje filmy do štvrtého ročníka internetového Festivalu minútových a päťminútových filmov Azyl 2008. Festival sa začal 1. marca 2008, po uzávierke festivalová komisia vyberie dvadsiatku filmov do každej z dvoch súťažných sekcií festivalu. Ocenené budú prvé tri filmy z každej sekcie. Súťaž sa môžu zúčastniť amatéri aj profesionáli z európskych krajín bez obmedzenia veku. Festival nie je tematicky ohraničený, komisia nominuje filmy na základe ich remeselnej úrovne a obsahu. Nominácie budú oficiálne vyhlásené 1. septembra 2008 a úspešné filmy budú umiestnené na stránke azyl.sme.sk, kde ich až do 25. novembra 2008 budú môcť návštevníci stránky podporiť posielaním hlasov. Po sčítaní hlasov organizátori v decembri 2008 slávnostne vyhlásia výsledky festivalu Azyl. Všetky nominované filmy sa v plnej kvalite dostanú na DVD nosič AZYL Kompilácia minútových a päťminútových filmov. Viac informácií na www.festival.azyl.sk.

(uwe)

Uzávierka na grant z fondu Eurimages

Najbližšia uzávierka na podávanie žiadostí o grant z kinematografického fondu Rady Európy Eurimages pre oblasť koprodukcii, distribúcie a digitalizácie je **25. augusta 2008**. Príslušné zasadnutie Správnej rady fondu sa uskutoční v termíne od 12. do 15. októbra 2008.

Fond podporuje celovečerné filmy určené pre kiná, na výrobe ktorých sa podieľajú minimálne dva členské štáty fondu. Oficiálne formuláre na podávanie žiadostí sú k dispozícii na domovskej stránke fondu www.coe.int/t/dg4/eurimages/default_en.asp.

Viac informácií na www.aic.sk.

(uwe)

Vzťah scenáristu k režisérovi je o dôvere

Slavka Liptáková (1977) je skutočné meno scenáristky, známej predovšetkým pod svojim dievčenským priezviskom Pavlásková. Už si ani nepamätá, prečo ju od detstva všetci volajú Slavenu, ale rozhodla sa, že po tridsiatich rokoch sa vráti k svojmu oficiálnemu krstnému menu Slavka. Na jeseň 2008 sa dočkajú premiéry v kinách až dva koprodukčné filmy, ku ktorým napísala scenár. *Kvety Sakury* v réžii Ivana Vojnára a *Malé oslavy* v réžii Zdeňka Tyca. Absolventka Katedry scenáristiky a dramaturgie FTF VŠMU má už jeden celovečerný film za sebou. So Slavkou sme sa porozprávali aj o tom, aké je to zveriť svoje dielo do rúk druhým ľuďom, filmárom, ktorí určia jeho konečnú podobu.

Do povedomia divákov ste sa zatiaľ dostali ako spoluautorka scenára k filmu *Zostaňte to medzi nami* z roku 2003. Aký je váš vzťah k tomuto filmu z odstupu piatich rokov?

– Môj vzťah k tomuto filmu je trochu komplikovaný. Napísala som režisérovi Mirovi Šindelkovi scenár, do ktorého on ešte ďalej vstupoval. Konečnú verziu scenára, podľa ktorej sa nakrúcalo, si prerobil celkom na svoj obraz. K filmu som teda mala vzťah ako k niečomu, s čím sa neviem identifikovať. Bol mi cudzí. Dodnes je to tak, ale beriem to ako skúsenosť. Miro mi ukázal, aké to je, keď sa niečo nepodarí.

Odkiaľ ste vtedy čerpali inšpiráciu? Je vám blízka societa ľudí, akú film zobrazuje?

– Nie, vôbec mi nie je blízka. Ten film je veľmi chladný a charaktery vyabstrahované. Nie je

v nich ani kúsok ľudskosti. Celý film je príliš mechanický. Na to, aby mohol niekto nakrúcať film o ľuďoch, musí ich mať rád. A to tam necítim.

Na jeseň sa chystajú premiéry až dvoch filmov, ku ktorým ste napísali predlohy, *Malé oslavy* a *Kvety Sakury*. Ktorý z týchto dvoch filmov je vám bližší? Ktorý viac napína vaše predstavy ako autorky pôvodnej predlohy?

– Každý z týchto filmov je celkom iný, rovnako ako bola iná spolupráca s ich režisérmi. Napríklad, kým pri *Kvetoch Sakury* som bola pri poslednom zosťrihu, *Malé oslavy* som vo výslednom tvare ešte nevidela. Ktorý z nich je mi bližší, to neviem povedať. Na jednom bola spolupráca príjemnejšia, na druhom trochu krivolakejšia. *Kvety Sakury* sa oveľa viac vzdialili mojej pôvodnej predstave, *Malé*

oslavy sa, naopak, možno až príliš dôsledne držia scenára. Úlohu režiséra vidím niekde v strede. Teda, aby sa držal pôvodnej línie a zároveň do nej obrazom vnášal nové významy. Je zaujímavé, ako dvaja ľudia dokážu jednu situáciu rôzne interpretovať. Keď s niekým píšete scenár, vidíte pred očami virtuálny film a myslíte si, že je to ten istý, ktorý vidí ten druhý. Nikdy to tak nie je. Každý vidíme niečo iné. Ale asi je to dobre.

Za scenár ku *Kvetom Sakury* ste získali Cenu Tibora Vichtu. V čom bola táto cena pre vás prínosná? Pomohla vám vo vašej profesionálnej kariére?

– Vždy je príjemné dostať nejakú cenu. Nie preto, že by človek potreboval potľapkať po ramene, ale preto, že sa mu ľahšie pracuje, keď má pocit dôvery zvonku. Viac si verí a nemusí vynakladať úsilie navyše, aby presviedčal okolie.

Nakoľko ste prítomná pri samotnej realizácii svojich scenárov?

– Scenáristická práca je oveľa menej spojená s filmom, ako by si väčšina ľudí predstavovala. Má v skutočnosti o dosť bližšie k literatúre. Nemyslím si, že by bolo na úžitok filmu, aby som ako scenáristka bola prítomná na nakrúcaní. Na začiatku ponúknem svoju predstavu, napísanú na papieri a režisér je ten, kto ju ďalej rozvíja. Keď si scenárista vyberie režiséra a zverí mu svoj scenár, tak do neho vkladá určitú dôveru. Tento vzťah sa môže rôzne vyvíjať, napríklad ako pri *Zostane to medzi nami*. Ale zodpovednosti za rozhodnutie vstúpiť do spolupráce sa nedá zbaviť. Preto som napríklad aj Ivanovi Vojnárovi pri poslednom stretnutí povedala, že je na ňom, ako bude vyzeráť konečný výsledok. V konečnom dôsledku, nemôžete režiséra nútiť do niečoho, čo mu nie je vlastné. Nedomákal by to urobiť.

Aký je váš postup pri hľadaní prostriedkov a tvorcov na realizáciu? Alebo tvoríte častejšie na zákazku?

– Keď chce človek robiť remeslo profesionálne, tak sa musí naučiť tvoriť aj na zákazku. Mne sa zatiaľ darí udržať si slobodu v tom, že si sama vyberiem tému, o ktorej píšem. Na základe tejto témy potom hľadám režiséra, ktorý je ochotný sa k nej pripojiť. Režiséra ďalej pri svojej práci potrebujem, pretože tvorba pre každého režiséra si vyžaduje celkom iný prístup. Je dobré, keď je režisér prítomný pri procese vzniku scenára. Ale napríklad v prípade *Malých osláv* to bolo ináč. Celý scenár som napísala sama a až po jeho dokončení som hľadala režiséra. Najskôr ho mal nakrúcať Stano Párnický, z čoho nakoniec zišlo. Potom som oslovila Ivana Vojnára, keďže sa mi veľmi páčili jeho *Lesní chodci*. Medzitým sme ale začali pracovať aj na *Kvetoch Sakury*. Keďže by bolo náročné získať prostriedky na realizáciu dvoch projektov toho istého tandemu scenárista – režiséra, Ivan si vybral *Kvetý Sakury*, a *Malé oslavy* zostali voľné. Ďalší v poradí sa *Malých osláv* ujal Petr Kolíha, ktorý sa ich pre nedostatok času takisto musel vzdať. So Zdeňkom Tycom sme sa potom vrátili k celkom pôvodnej verzii scenára a spolu sme na nej začali pracovať od začiatku.

O filme *Malé oslavy* sa z tlače zatiaľ dozvedáme predovšetkým vďaka originálnemu obsadeniu Anky a Terezy Šiškovéj do rolí matky a dcéry. Máte slovo pri obsadzovaní filmových úloh?

– Zdeněk Tyc ma oboznámil so svojím výberom hercov a opýtal sa ma na môj názor. Svoj názor som mu povedala s tým, že som konečnú voľbu nechala na neho. Potešil ma Bolek Polívka, ktorého poznáme skôr v úlohách, kde si môže dovoliť komické nuansy, čo

som si v prípade jeho role v *Malých oslavách* nevedela predstaviť. To, že sa mu podarilo v tomto filme pôsobiť civilným a presvedčivým dojmom, ma milo prekvapilo.

Ako by ste vy prezentovali tento film, ak zabudneme na kuriózne obsadenie?

– Pokiaľ sa podarilo zachovať to, čo si z príbehu pamätám, tak by mal byť o matke s dcérou, ktoré vďaka tomu, že sa ocitnú v úplnej núdzi, nájdu jedna druhú. Nájdu oporu jedna v druhej. Ide o veľmi univerzálnu situáciu, v ktorej sa preveria najzákladnejšie hodnoty a vzťahy. V podstate o úplne bežnej veci, ktoré si ale väčšinou nevšímame.

A *Kvetý Sakury* vašimi slovami?

– *Kvetý Sakury* sú filmom o neaplnených životoch. Je tam starnúca mediálna hviezda, ktorá zistí, že jej čosi podstatné v živote uniklo pomedzi prsty. Ošetrovatelka, ktorá sa zamiluje do svojho umierajúceho pacienta. A mladé dievča z Macedónska, ktoré odovzdane, až trochu „psovsky“ prechádza všetkými životnými pohromami. Mali sme natočené dva závery a až v strižni sme sa definitívne rozhodli, ako film skončí. To trochu zmenilo vyznenie celej témy. Ale v zásade ide o to isté. O to budhistické – všetci sme si rovní v tom, že chceme byť šťastní. Bola by som ale trochu miernejšia a hovorila skôr o spokojnosti než o šťastí.

Pracujete v súčasnosti na nejakom novom scenári?

– Áno. Zatiaľ mám iba prvú verziu a nečítal ju nikto okrem môjho manžela a Alice Nellis. Jej sa páčila, ale momentálne je zaneprázdnená vlastnými, už rozbehnutými projektmi. Čo sa týka témy, sama sa

čudujem, ako som sa k nej dostala. Ide o príbeh muža s akademickým vzdelaním, profesora literatúry, ktorý sa jedného dňa dostane na duchovnú cestu. Vždy, keď som pracovala na niektorom zo svojich scenárov, tak som sa nachádzala v odlišnej etape môjho života a zaujímali ma odlišné veci. V čase vzniku *Malých osláv* ma príťahovalo všetko marginálne, čo sa nachádza na okraji spoločnosti. Aj v *Kvetoch Sakury* je niečo dekadentné, niečo navonok oslnivé, čo vnútri zostáva prázdne. Môj nový príbeh je pokračovaním. Sama som zvedavá, akým smerom sa to bude ďalej uberať.

Dnes sa stretávame s názorom, že slovenská kinematografia sa pomaly, ale isto stavia na nohy. Čo si o tom myslíte?

– Naposledy som videla *Slepé lásky*, ktoré sa chlapcom naozaj podarili. Klobúk dole. Veľmi sa mi páčil aj animovaný film Ivany Šebestovej *Štyri*. Musím sa priznať, že som v poslednej dobe premeškala niekoľko nových slovenských filmov. Ale myslím si, že pokiaľ sa vyriešia legislatívne podmienky, tak je tu dostatok mladých talentovaných a šikovných ľudí na to, aby sa nakrúcali dobré filmy. Keď sa bude vyrábať, tak si ľudia zvyknú a začnú chodiť do kina. Je to taký začarovaný kruh. Podobná situácia bola isté obdobie aj v Dánsku, keď sa tam nenakrúcalo nič okrem pornografie a detských filmov. Potom sa odrazu zjavil nejaký von Trier a okolo neho skupina ľudí, ktorí začali tvoriť a všetko sa pohlo. Bola som tam tri mesiace a počas tohto obdobia malo premiéru asi päť dánskych filmov. To je úžasné, keď si uvedomíme, že Dánsko má približne rovnaký počet obyvateľov ako Slovensko.

Tu vzniká otázka na legislatívu. Aké podmienky umožnili takúto zmenu? Dôležité bolo však aj to, že sa objavila osobnosť, ktorá mala nejakú víziu a ktorá dala veci do pohybu. Bodaj by sa aj u nás objavil niekto podobný.

V rozhovore pre predchádzajúce číslo Film.sk sa český scenárista Lubor Dohnal vyjadril, že „v súčasnom Českom a slovenskom filme nechýbajú témy, ale odvaha a schopnosť byť patetický, dramatické či skôr melodramatické gesto“. Súhlasíte s ním?

– Možno... Asi je to aj záležitosť trendu. Niekedy „sa nosí“ civilizmus, a keď sa ho prejeme, siahneme k výraznejším gestám. Osobne si musím dávať pozor na to, aby som nebola patetická, pretože k tomu mám sklon. Mám rada vypäté situácie, ale vypäté dovnútra. A tie netreba príliš zdôrazňovať, iba ich nechať vyznieť. Ak všetko divákovi zdôrazníme a podčiarkneme, ochudobníme ho o emocionálne poznanie. Iba ho v tom „vymáchame“, ale nedoprajeme mu nadhľad. Až tam sa emócia spojí s porozumením a my môžeme hovoriť o nejakom zážitku.

Nie ste iba scenáristka, ale aj filmová publicistka a teoretička. Stíhate sa ešte stále venovať aj tejto činnosti?

– Nie. Na túto oblasť som momentálne rezignovala. Možno sa k nej ešte niekedy v budúcnosti vrátim, ale teraz ma takmer vôbec nezaujíma. Dokonca ani nečítam filmologickú literatúru. Táto kapitola sa pre mňa uzavrela s vysokou školou. Nemám potrebu sa k nej teraz vracieť.

Eva Križková

(autorka je absolventka filmovej vedy FTF VŠMU)

Slovenskí študenti vo svetovom kontexte

O Filmovej a televíznej fakulte Vysokej školy múzických umení (FTF VŠMU) v Bratislave neustále počuť aj napriek chronickému nedostatku financií a problematickému procesu výroby študentských filmov. Postupnými premyslenými krokmi sa presadila nielen na poli medzinárodnej spolupráce a edukačných aktivít, filmy jej študentov zažiarili v minulom školskom roku na prestížnych profesionálnych prehliadkach a zahraničných festivaloch a priniesli si z nich celý rad ocenení.

V uplynulom akademickom roku školu najúspešnejšie reprezentoval film *O Soni a jej rodine*, ktorý nakrútila doktorandka Ateliéru dokumentárnej tvorby Daniela Rusnoková ako svoj absolventský film. Po prestížnej European Civis Media Prize a ďalších oceneniach bol vyhlásený za najlepší film aj na medzinárodných festivaloch v Syrakúzach, Bergame, Ismaili a vo Varšave, Špeciálnu cenu poroty získal v Karlových Varech, Alicante a Poitiers. Pravidelne však rezonoval aj u publika, cenu divákov si vlani odniesol hneď z niekoľkých festivalov. Stal sa tiež najlepším filmom medzinárodného festivalu Early Melons, ktorého prvý ročník sa uskutočnil v Bratislave začiatkom marca, spolu so snímkom *Under Underground* Viery Čakányovej, absolventky dramaturgie a scenáristiky na FTF VŠMU, momentálne študentky pražskej FAMU. Rusnokovej dokument o pozoruhodnej rómskej žene boduje nielen na filmárskych podujatiach. Členov združenia La Famille Digitale z Francúzska zaujal natoľko, že

sa rozhodli vydať ho oficiálne na DVD nosiči s francúzskymi titulkami. Táto aktivita je formou podpory nových krajín Európskej únie, ktoré mladí priaznivci dokumentárneho filmu spoznávajú prostredníctvom ich umeleckej tvorby. V blízkej budúcnosti sa takto chystajú vydať aj filmy Milana Baloga, Petra Kerekesa a ďalších absolventov Ateliéru dokumentárnej tvorby.

Z hraných filmov sa vo svete najviac darilo snímke *Ábelov čierny pes*. Jeho režisérka Mariana Čengel-Solčanská zaň získala druhé miesto v prestížnej súťaži o tzv. CILECT Prize, udeľovanú Medzinárodnou organizáciou vysokých filmových škôl CILECT. Autorka tak uspela v silnej konkurencii filmov zo 150 škôl z celého sveta, ktoré sú členmi tejto organizácie. Režisérkin bakalársky projekt zvíťazil tiež na festivaloch v poľskej Lodži a bangladéjskej Dháke. Na festivale v Paraguaji bol okrem Ceny za najlepšíu umeleckú réžiu odmenený aj v kategórii za Najlepší herecký výkon.

V marci mal v školskom filmovom klube 35_mm premiéru nový animovaný film Michaely Čopíkovej *O ponožkách a láske*. Svoju cestu po európskych a svetových festivaloch odštartoval získaním Bronzového klipu na Mediálnom festivale mladých v Berlíne, bol nominovaný aj na cenu za Najlepší animovaný a experimentálny film vo finále Medzinárodného študentského festivalu v Tel Avive. Režisérka sa vo februári zúčastnila projektu Talent Campus, série workshopov a prednášok pre mladých talentovaných tvorcov, ktorý býva každoročne súčasťou MFF v Berlíne. Medzi 300 ďalšími filmármi z celého sveta sa prezentovala v kategórii vizuálny umelec a jej pracovné portfólio bolo zaradené do špeciálnej databázy prístupnenej svetovým filmovým producentom a tvorcom. Ďalším úspešným filmom bol animovaný *Woolf*, jeho autor Juraj Kubinec zaň bol ocenený ako najlepší režisér na Festivale slovenských filmov v Annecy. Film *Utópia*, ktorý počas svojho študijného pobytu na FTF VŠMU realizoval Mikko Manuel Kamunen z Fínska, získal na medzinárodnom festivale v Uruguaji Cenu za najlepšiu kameru, rovnako sa darilo aj ďalšiemu zahraničnému študentovi na našej škole Leevimu Lehtinenovi s animovaným filmom *HarmoniCa*. Na medzinárodných študentských festivaloch boli často prezentované aj dokumenty *Studený spoj* Miroslava Rema a *Ludia na trati* Arnolda Kojnoka, ktorý nedávno vyhral MFF v Alma Ate. Doktorandka Ateliéru animovanej tvorby Ivana Šebestová so svojim filmom *Štyri* získala národnú filmovú cenu Slnko v sieti v kategórii Najlepší animovaný film.

Fakulta tento rok pokračovala aj v úspešne naštartovanej medzinárodnej spolupráci. Kľúčovým je Rivers Cultures Pro-

ject, tréningový projekt CILECT-u s partnerskou spoluúčasťou UNESCO a spoločností Avid a Panasonic. Pod jeho hlavičkou vznikne strihový dokument o najväčších riekach sveta (Amazon – Rio Grande – Mississippi – Ganges – Dunaj). Časť o Dunaji sa nakrúca v produkcii FTF VŠMU, ktorá je okrem belehradskej školy jediným európskym účastníkom projektu. Film bude mať premiéru na novembrovom valnom zhromaždení a kongrese CILECT-u v Pekingu. Výsledkom dôslednej kultúrnej politiky päťčlennej exekutívy GEECT-u (európskej časti CILECT-u) je dohoda s európskym programom MEDIA o finančnej podpore edukačných a koprodukčných projektov filmových škôl. Prvá praktická realizácia takéhoto projektu sa uskutočnila v spolupráci FTF VŠMU s francúzskou filmovou školou La féminis a britskou London Film School v apríli tohto roku v Paríži. Vďaka podpore CILECT-u sa podarilo zorganizovať aj koprodukciiu FTF VŠMU a belgickej filmovej školy RITS Erasmushogeschool v Bruseli. Jej študent Benjamin Deboosere, ktorý na FTF VŠMU strávil semester v rámci študentských mobilit európskeho programu Erasmus, začína nakrúcať svoj absolventský film v Bratislave. Domácu stranu bude v projekte zastupovať študent kamery Pavol Hospodár, produkciu bol poverený Ján Melikant z Katedry produkcie a manažmentu.

Ako vidieť, napriek všetkému sa točí, a nie zle. Študenti a pedagógovia školy definitívne vstúpili do európskeho priestoru a svetového kontextu. Núka sa pritom tak trochu zlomyselná otázka: Ako by sa FTF VŠMU dalo pri plnom finančnom zabezpečení a podpore jej domácich a medzinárodných aktivít?

Katarína Uhrová

(autorka je študentka scenáristiky a dramaturgie na FTF VŠMU)

Porovnateľná kvalita filmov

Fakulta dramatických umení na Akadémii umení (FDU AU) v Banskej Bystrici oslávi budúci rok desiate výročie svojej existencie. Realizuje štúdium v programoch herectvo, dokumentárna tvorba, divadelná dramaturgia a réžia, filmová dramaturgia a scenáristika.

Katedra dokumentárnej tvorby pod vedením Marcely Plítkovej i napriek tomu, že iba postupne buduje svoje technické zázemie a bojuje s priestorovými problémami v rekonštruovanej budove fakulty, aj za krátky čas stihla zamiešať karty na slovenskej študentskej filmovej scéne. Dokazuje to účasť filmov študentov školy na rozličných domácich aj zahraničných festivaloch a ich ocenenia. Katedra každoročne organizuje pre verejnosť v spolupráci s banskobystrickým filmovým klubom prehliadku najzaujímavejších študentských filmov pod názvom *Dámy a páni, prichádzame...*, ktorá sa teší veľkému záujmu divákov. V blízkej budúcnosti FDU AU pripravuje študentský festival pre vysoké školy so zameraním na tvorbu audiovizuálnych diel, ktorý by vytváral priestor na reflexiu a autoreflexiu aktuálneho stavu FDU AU v konfrontácii s inými vysokými školami.

V uplynulom školskom roku študovalo na Fakulte dramatických umení AU v Banskej Bystrici odbor Dokumentárna tvorba 60 študentov. Z ich tvorivej práce vzniklo počas školského roka viac ako 120 dokumentárnych a hraných filmov a množstvo cvičení. Viac ako desať z nich sa zúčastnilo rôznych študentských prehliadok a festivalov profesionálnych tvorcov.

Medzi úspešné patrí film o manželskom páre *Kde je?* Lenky Dimunovej, ktorý získal na festivale Ostrava Picture prvú cenu v kategórii Love story a na udeľovaní cien Igric 2008 dostala jeho autorka Tvorivú prémie za študentskú tvorbu. Čestné uznanie poroty zo študentského festivalu Early Melons si odniesol film *V kruhu manželskom* Tomáša Krupu, ktorý hľadá odpovede na otázky týkajúce sa spoločného života muža a ženy. Jednoznačne najúspešnejším filmom bola snímka *Na hrane* dvojice študentov Ivan Kršiak a Ľubomír Viluda. Tento inscenovaný dokument vykresľujúci príbeh jednej posádky kráčkových pretekov videli diváci a poroty na všetkých kontinentoch a pozbieral ocenenia za najlepší študentský film na prehliadke CINEAMA, za najlepší dokumentárny film na festivale Zlínský pes, Cenu LITFOND-u za najlepší slovenský film na festivale Hory a mesto a prestížnu cenu Gold Remi Award Winner na 40. ročníku svetového festivalu v Houstone v roku 2007.

Ocenení svojimi výsledkami potvrdzujú kvality a veríme, že k podobným výkonom, napriek nedostatočným materiálnym a finančným podmienkam školy, strhnú aj ďalších študentov.

René Zabloudil

(autor pôsobí ako
odborný asistent na FDU AU)

Premiéry slovenských filmov v roku 2008

Na jar boli avizované premiéry 21 dlhometrážnych slovenských a koprodukčných filmov s rokom výroby 2008. Z rôznych dôvodov ich k termínu uzávierky tohto čísla Film.sk ubudlo osem – päť dokumentárnych (*Ako sa varia dejiny* Petra Kerekesa, *Osadné – Brusel – Osadné* Marka Škopa, *Hranica* Jara Vojteka, *Zlatá šedesátá* Martina Šulíka, *Normalizácia* Roberta Kirchhoffa) a tri hrané (*Tango s komármi* Miloslava Luthera, *Nebo, peklo... zem* Laury Sivákovej a *Keep Smiling* Pavla Koreca). Jeden film naopak pribudol, a to *Afgánske ženy za volantom* (november) Sahry Karimi. Aj napriek tomuto tretinovému poklesu bude avizovaných 14 novínok na Slovensku rekordných. Ešte v lete sa dostane do kín *Bathory* Juraja Jakubiska (10. 7.) a jeseň by sa mala niesť v znamení historických filmov *Tobruk* Václava Marhoulu (4. 9.), *Cinka* Panna Dušana Rapoša (október), *Nedodržaný sľub* Jiřího Chlumského (október – november), ale i pohľadov na našu súčasnosť *Malé oslavy* Zdeňka Tycy (25. 9.), *Kvety Sakury* Ivana Vojnára (9. 10.) a *Pokoj v duši* Vlada Balka (november). Do kín by sa mali dostať i dlhometrážne dokumenty. Tri na 35 mm kópiách – *Posledná maringotka* Petra Beňovského (2. 10.), *Skala útočiska* Jána Opartyho (november) a *Vojnové hry* Dariusza Jabłońskiego (december), a dva na DVD – *BRATISLAVAfilm* Jakuba Kronera (september) a *Dôchodcovia – Made in Slovakia* Mareka Kuboša (jeseň). Medzi premiérami pribudlo i pásmo študentských filmov trojice Hanák, Havetta, Jakubisko a ako pred filmy by mali byť uvedené nové animované tituly *Šaty pre ňu* Jany Szabóovej, *Chyťte ho!* Borisa Šimu a *O ponožkách a láske* Michaely Čopíkovej. (miro)

Cesta Slepých lások po Cannes

Šesť týždňov po premiére mal dlhometrážny dokument Juraja Lehotského *Slepé lásky* 2 106 divákov. Po úspechu v Cannes, kde získal Cenu Art Cinema Award 2008, naň za deväť týždňov po premiére prišlo 1 457 divákov v priebehu siedmich dní a o dva týždne neskôr už figuroval na deviatej priečke v týždennom TOP 10.

Po dohode producenta a distribútéra bola vyrobená ďalšia kópia, čo je u slovenského dokumentárneho filmu jav nevidaný.

V čase uzávierky Film.sk sa počet divákov zvýšil na 6 047.

Od roku 1993 sa predalo viac vstupeniek len na dokumenty Dušana Hanáka *Papierové hlavy* (17 574), ktorý mal premiéru

1. mája 1996, a Pavla Barabáša *Tepuy – Cesta do hlbín zeme* (8 184), ktorý sa dostal do kín 14. augusta 2007. (miro)

Nominácie na Európsku filmovú cenu

O tohtoročnú Európsku filmovú cenu, ktorú bude 6. decembra 2008 udeľovať Európska filmová akadémia, bude za Slovensko bojovať film Juraja Nvotu *Muzika*, držiteľ národnej filmovej ceny Slnko v sieti 2008 v kategórii najlepší hraný film. O Cenu Prix ARTE sa bude uchádzať film Juraja Lehotského *Slepé lásky*, ktorý slovenskú kinematografiu úspešne reprezentoval na MFF v Cannes.

O nominácii oboch filmov rozhodlo Prezídium Slovenskej filmovej a televíznej akadémie (SFTA). Nominácie na Európsku filmovú cenu budú zverejnené v novembri, držiteľ Prix ARTE pre najlepší európsky dokumentárny film bude známy už v októbri. (sim)

0 rozklade jednej rodiny

Debutový film dánskeho režiséra Petra Schønau Foga *Umenie plakať* mali slovenskí diváci možnosť vidieť na minuloročnom Medzinárodnom filmovom festivale Bratislava, kde bol uvedený v súťažnej sekcii. Film je nakrútený podľa čiasťočne autobiografickej knihy Erlinga Jepsena a je príbehom rodiny žijúcej v izolovanom svete úzkej komunity ľudí. Udalosti sa odohrávajú na prelome 60. a 70. rokov na bližšie nešpecifikovanom mieste, niekde na Jutskom polostrove. Postavy rozprávajú miestnym dialektom, aj preto musel byť film v Dánsku otitulovaný spisovným jazykom. Malá komunita občanov dáva režisérovi priestor na to, aby cez jemný čierne humor poukázal na ľudskú ľahostajnosť i slabosť. Snímka *Umenie plakať* však nie je filmom obviňujúcim, ani moralizujúcim. Je len obrazom jednej rodiny, ktorej členovia sa mlčky prizierajú na svoj rozklad.

Dominantou rodiny je nervo-

vo labilný otec (Jesper Asholt), ktorý sa rozplače vždy, keď je to možné. Citovým vydieraním a pod hrozbou, že sa zabije, doslova vyciava ostatných členov rodiny. Jeho exaltované správanie nie je len prejavom cholerika, ale aj psychicky narušeného človeka. Peter Schønau Fog využíva veľmi osvedčenú metódu dánskych filmov „smiechu cez slzy“, aby tým odľahčil ťaživú tému. Práve prehnane vykreslená postava excentrického otca vyvoláva zvláštny krátkodobý smiech. Spočiatku sa film drží typického severského žánru, miešajúceho depresiu s humorom, s postupným rozvíjaním príbehu sa mení na drámu. Humor sa v nej udržiava najmä vďaka postave rozprávača – jedenásťročného Allana (Jannik Lorenzen). Jeho konanie je vždy v rozpore s tým, čo je dobré pre rodinu, ale nikdy nie v rozpore s detskou myslou, pre ktorú je charakteristická detská logika, naivita a prešibanosť.

foto: ASFK

Allan, neuvedomujúc si hrozi-
vé následky svojho rozmýšľania
a konania, posielala svoju star-
šiu pätnásťročnú sestru Sanne
(mladá Julie Kolbeck na MFF
Bratislava 2007 získala za rolu
Sanne cenu za najlepší ženský
herecký výkon) každý večer
utešovať plačúceho otca. Ne-
tuší, že tým pomáha udržiavať
incestný vzťah medzi otcom
a dcérou. Keď sa dospievajú-
ca Sanne snaží vzoprieť, doktor
jej pichá injekcie na upoko-
jenie. S tragédiou sa vyrovná-
vajú každý po svojom. Najstar-
ší syn uteká do mesta, deti,
v snahe pomôcť otcovi, poma-
ly smerujú k vlastnej sebade-
štrukcii a matka, ktorá už na
všetko rezignovala, si radšej zo-
berie lieky na spanie. Spoloč-
nosť sa len mičky prizerá pod-
mienkam v rodine.

Názov filmu odkazuje na ot-
covo umenie plakať, ako na sil-
ný nástroj manipulácie s ľuďmi.
S príznačnou detskou naivitou
a dobrými úmyslami sa Allan
snaží urobiť otca šťastným, aj
za cenu smrti iného človeka.
Napriek svojej naivite Allan vy-
tuší, že práve plač je to, čo robí
otcovi dobre. Preto ho prinúti

rečniť na pohreboch „záhad-
ne“ zomierajúcich osôb, a tým
v ňom aspoň na chvíľu vzbudiť
pocit sebaúcty. Otec vie svoji-
mi prejavmi rozplakať všetkých
a všetci si ho preto začínajú vá-
žiť. Avšak pohrebov nakoniec
nie je toľko, aby bol otec ne-
ustále šťastný, a tak sa znova
a znova ocitá so svojou dcérou
na gauči pod dekou.

Viac ako na formálnu stránku
filmu, ktorá je uhladená a ne-
rušivá, s tmenými farbami, stavi-
li tvorcovia na silný príbeh a he-
recké výkony svojich hrdinov.
Snímka je ozvláštnená rozdele-
ním do akýchsi kapitol, pome-
novaných podľa postáv práve
ovplyvňujúcich udalosti. Veľmi
silná je psychologizácia hlav-
ných hrdinov, ktorých charakte-
ry sú jasne vymedzené. Je pre
ne takmer nemožné vykročiť zo
svojho tieňa. Petrovi Schønau
Fogovi sa napriek faživej téme
podarilo nakrútiť film civilne,
bez akéhokoľvek páťosu a cito-
vého vydierania. Možno aj pre-
to bol v Dánsku ocenený ako
najlepší dánsky film roku 2007.

Nina Šilanová

(autorka je študentka
filmovej vedy FTF VŠMU)

Umenie plakať (Kunsten at græde i kor, Dánsko, 2006)

Réžia: Peter Schønau Fog. **Námet:** Erling Jepsen – rovnomenný román.
Scenár: Bo hr. Hansen. **Kamera:** Harald Gunnar Paalgard. **Hudba:**
Karsten Fundal. **Strih:** Anne Østerud. **Hrajú:** Jannik Lorenzen, Jesper
Asholt, Hanne Hedelund, Julie Kolbeck, Thomas Knuth-Winterfeldt, Gitte
Siem Christensen a ďalší. **Minutáž:** 105 min.

Strategická hra muža a ženy

Časť americkej kinematografie tvoria remaky rôzneho druhu. U producentov sú veľmi obľúbené divácky úspešné európske projekty. Hollywoodskym filmárom sa týmto spôsobom podarilo sprziť už ne jeden francúzsky film. Nie často sa však stáva, že na americký trh sa dostane nová verzia menšínového filmu určeného pre užší okruh divákov artkín.

Interview Steva Buscemiho je prvá časť z trojice remakov diel holandského režiséra Thea van Gogha, ktorý je vo svete známy skôr v súvislosti s jeho vraždou mladým náboženským extrémistom. Americké verzie svojich troch filmov chcel pôvodne nakrútiť Theo van Gogh sám. Tri roky po jeho tragickej smrti sa tento projekt podarilo realizovať vďaka Gijs van de Westelakenovi, ktorý produkoval niekoľko van Goghových snímok, vrátane *Interview*. Holandský režisér sa doma preslávil nekompromisným vyjadrovaním názorov na politiku a spoloč-

nosť, ktoré sa dotýkali aj silnejšieho napätia medzi islamom a liberálnym Západom. Cieľom projektu van Goghových remakov je však oživiť jeho menej politicky zafarbené filmy, zamerané na problémy vzťahu muža a ženy. Ich spoločným menovateľom je konflikt pohlaví, dôraz na hereckú akciu a vypätý dialóg dvoch protagonistov.

Pierre Peters (Steve Buscemi) je novinár, ktorý namiesto obvyklej práce na politických témach dostane za úlohu urobiť v jednej newyorskej reštaurácii rozhovor do „spoločenskej rubriky“ so známou herečkou „béčkových“ filmov Katjou (Siena Miller). Pierre je rozladený. Vo Washingtone práve vrcholí vládna kríza a na dobrej nálade mu nepridáva ani Katjino vyše hodinové meškanie. Keď napokon predsa len príde, Pierre sa otvorene priznáva, že je nepripravený a ako politický novinár dáva Katji najavo svoje pohrdanie jej profesiou a spoločenským statusom celebrity.

RECENZIA

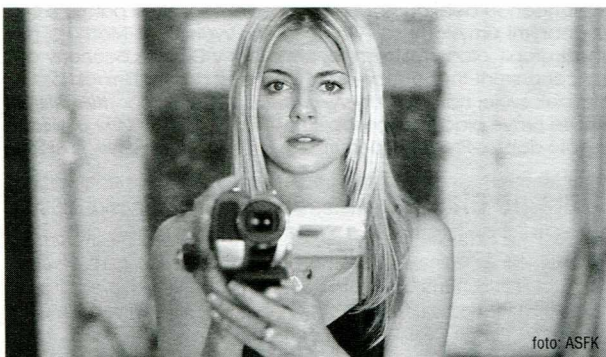

foto: ASFK

foto: ASFK

Krásna herečka sa nenechá urážať a z reštaurácie odchádza. Rozhovor však nečakane pokračuje, keď Pierrov taxikár zaujatý Katjou, kráčajúcou po chodníku, nabúra. Herečka pozve novinára so zakrvaveným čelom do svojho bytu. Pokračujú vzájomné urážky, ktoré striedajú chvíle zblíženia, až sa napokon o sebe navzájom počas jednej noci dozvedajú viac, ako by chceli.

Pôvodný film, ako aj jeho remake boli nakrútené na viaceré digitálne kamery súčasne. Herci vďaka tomu mohli hrať slobodnejšie v dlhších, súvislejších sekvenciách, a preto film stojí predovšetkým na ich výkonoch. Sienna Miller je ako rozmazaná celebrita presvedčivá – napokon hrá samu seba. Buscemi ako herec opäť ukazuje svoje majstrovstvo v stvárňovaní amerického „lúzra“ – dokázal to už mnohokrát v úsmevnejšej podobe v blockbusteroch a v tragickejších polohách v skromnejších produkciách mimo veľkých štúdií. Presvedčivo hrá skrachovaného, lieky hltajúceho novinára,

ktorý svojou nešikovnosťou pripomína Buscemiho postavu z filmu *Môj najmilší bar*. Aj napriek tomu, že film je jedným dlhým dialógom dvoch postáv, nepôsobí príliš divadelne. Miestami pripomína zlaté časy dokumentárnej *Dogmy 95*. Kamera sa nezastaví, prispôbuje sa hereckej akcii. Sleduje Piera a Katju zblízka v detailoch a polodetailoch. Hudba zaznieva len sporadicky, dôležitejšiu úlohu zohrávajú ruchy.

Buscemiho rozhovor novinára a herečky je strategická hra, mocenský boj vo vzťahu dvoch ľudí. Raz kontroluje situáciu jeden, potom druhý. Jeden skúša citové vydieranie, druhý to opláca dvojnásobne. Jeden úder prijíma, ale len preto, aby ho nambudúce vrátil aj s úrokmi. Obaja sa na záver rozhovoru zhodnú na jednom: „*Neveríme na vzťahy – rovnocennosť neexistuje – je len víťaz a porazený.*“ Nakoniec má vždy niekto z dvojice navrch a nemusí to ani zďaleka byť to „silnejšie pohlavie“.

Ondrej Starinský

(autor je filmový publicista)

Interview (Interview, USA / Holandsko, 2006)

Réžia: Steve Buscemi. **Námet:** film *Interview* (2003, námet: Hans Teeuwen, scenár: Theodor Holman, réžia: Theo van Gogh). **Scenár:** David Schechter, Steve Buscemi. **Kamera:** Thomas Kist. **Hudba:** Evan Lurie. **Strih:** Kate Williams. **Hrajú:** Steve Buscemi, Sienna Miller, Michael Buscemi, Tara Elders, David Schechter, Molly Griffith, Elizabeth Bracco, James Villemaire a ďalší. **Minutáž:** 81 min.

Kto nič nerobí, ten nič nepokazí

Jan Hřebejk a Petr Jarchovský sú produktívni ako málokto. Slovenské kiná tento rok zásobia už druhým titulom. Len nedávno sa z plagátov usmieval herec Jiří Macháček vystrojený ako cukrár a hoci *Medvídek* chutil trochu príkro, konzumentov si získal. Práve to bolo po umelecky ambicióznejšom, no divácky neúspešnom projekte *Krása v nesnáziach* zrejme rozhodujúce. Istota vysokej návštevnosti pominula a tvorcovia sa teraz musia o získanie diváckej priazne usilovať. Návrat ku komédii ako k profilovému žánru súčasného českého filmu je z tohto hľadiska logickým krokom. Aj za oživením spolupráce s Petrom Šabachom, ktorého poviedky boli predlohami Hřebejkových úspešných retrokomédií, možno hľadať pokus o zvrátenie poklesu návštevnosti. Tvorivý proces je však komplikovaný a trh nevyspytateľný. Vo filmovej branži sa sotva dá stavať na istotu. Najnovší počin Hřebejka a Jarchovského *U mě dobrý* to iba potvrdzuje.

Predchádzajúce filmy autorskej dvojice Hřebejk – Jarchovský, nakrútené na motívy Šabachových poviedok (*Šakalí léta*, *Pelíšky*, *Pupendo*), reflektovali minulosť s humorom a nostalgiou a dobová atmosféra v nich podliehala žánrovej štylizácii. Najnovšia snímka je pokusom o aplikovanie osvedčených postupov na príbeh z raných 90. rokov minulého storočia. Toto obdobie celkom

iste skrýva doposiaľ nevyčerpaný komediálny potenciál, v Hřebejkovom filme sa však dobový rámec príbehu stráca, stáva sa nepodstatnou kulisou. Obdobie nástupu kapitalizmu reprezentuje niekoľko viac či menej typických znakov, no tvorcom sa nepodarilo preniesť do filmu jeho esenciu. Ak by divák premeškal prvé zábery a s nimi titulok, ktorý oznamuje vročenie príbehu, film by pokojne mohol vnímať ako obraz súčasnosti.

Snímka *U mě dobrý* sa rozpadá na dve časti. Prvá z nich celkom úspešne evokuje atmosféru leta na Libeňskom ostrove. Hrdinovia filmu sa tu ukrývajú pred svetom, ktorý je pre nich prírychly. K šťastiu im stačí málo – mariáš a pivo. A tiež kamaráti, hoci ich spájajú iba krehké vzťahy. Väčšina postáv dobrovoľne žije v provizórnych podmienkach. Domovom krčmára Tonda (Jiří Schmitzer) a jeho syna je „hausboat“ a opilec Pepé (Vladimír Javorský) býva v zatuchnutej chatrči. Kája (Miroslav Vladyka) žije s partnerkou v pohodlí, no pod papučou. Starnúci kúzelník Mrklas (Boleslav Polívka) je na tom o niečo lepšie, aj on však kvôli pocitu osamelosti vyhľadáva spoločnosť sympatických stroskotancov. Vlak života má podľa jeho slov ísť tak pomaly, aby motýle mohli oknami slobodne letať dnu a von. A dni strávené v zapadnutej krčme plynú práve v takomto tempe. Jedinou postavou, ktorú

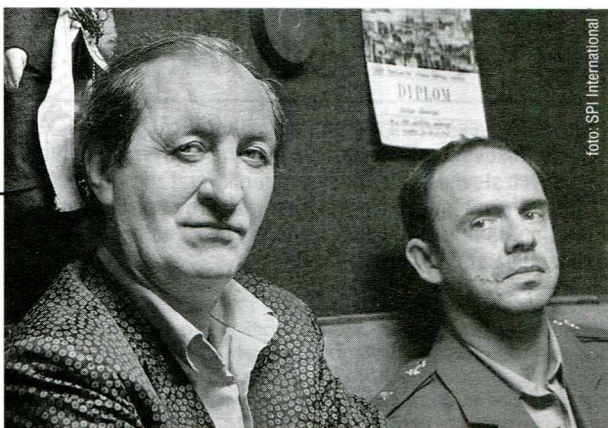

foto: SPI International

poháňajú ambície, je Tondova družka Andula (Lenka Vlasáková). Snaživosť ju však paradoxne privedie iba k potupnej práci dilerky kozmetických produktov. V Hřebejkovej komédii platí, že kto nič nerobí, ten nič nepokazí. Aj keď sa kamaráti v druhej polovici filmu rozhodnú konať, aby podvodom oplatili podvod, ktorého obeťou sa stal jeden z nich, robia to najmä preto, aby obnovili stav pasivity. Hřebejk s Jarchovským túto časť snímky vystavali ako sled komických situácií odohrávajúcich sa v rázovitom prostredí tržnice v pražských Vysočanoch.

V komédii *U mě dobrý* sa motívy zo Šabachových poviedok miešajú so zážitkami scenáristu a režiséra. Autori ich však nedokázali dostatočne zjednotiť – švy sú vo filme priveľmi

viditeľné. Ako príklad poslúžia samoúčelné, v príbehu neukotvené rybárske anekdoty s Petrom Formanom v hlavnej úlohe, ktoré sú navyše vystavané tak nešikovne, že ich záver divák od začiatku predvída. Herci podávajú štandardné výkony, hoci im prácu sťažujú nedostatky v scenáristickom rozpracovaní postáv. Za ich konaním často chýba presvedčivá motivácia a aj rozhodujúce činy nevychádzajú z vnútra postáv, ale z ľubovôle autorov. V správnej situácii môže film *U mě dobrý* padnúť vhod ako odpočinkové letné kino, ktoré neurazí. Pravdepodobnejšie je, že okolo diváka však prešumí bez toho, aby za sebou zanechal stopu.

Pavel Smejkal

(autor je študent

filmovej vedy FTF VŠMU)

U mě dobrý (U mě dobrý, Česká republika, 2008)

Réžia: Jan Hřebejk. **Námet:** Petr Jarchovský na motívy poviedok Petra Šabacha. **Scenár:** Petr Jarchovský. **Kamera:** Jan Malíš. **Hudba:** Norbi Kovács. **Strih:** Vladimír Barák. **Hrajú:** Bolek Polívka, Jiří Schmitzer, Lenka Vlasáková, Josef Somr, Miroslav Vladyka, Vladimír Javorský, Petr Forman, Dalibor Vinklát, Simona Babčáková, Mário Kubaš, Magdaléna Zelenková a ďalší. **Minutáž:** 102 min.

TIBOR VICHTA

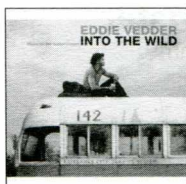
Slovenský scenárista a dramaturg Tibor Vichta (1933), ktorý od 50. rokov minulého storočia výrazne ovplyvnil podobu mnohých slovenských filmov a autorsky stál za výnimočnými dielami významných slovenských režisérov Petra Solana, Martina Hollého či Dušana Trančíka, by sa bol v júli dožil sedemdesiatpäť rokov.

Tibor Vichta pochádzal z Nového Mesta nad Váhom. Počas stredoškolských štúdií ho zaujímalo divadlo, neskôr sa rozhodol pre štúdium dramaturgie na pražskej FAMU. Ako čerstvý absolvent nastúpil na miesto dramaturga hraného filmu v Slovenskej filmovej tvorbe na Kolibe, kde zotrval až do svojho predčasného skonu v roku 1991. Vichta sa ako scenárista podieľal na dvadsiatich piatich hraných celovečerných a stredometrážnych filmoch. Jeho prvý scenár realizoval Vladislav Pavlovič v roku 1961 pod názvom *Most na tú stranu*. V ďalších rokoch spolupracoval predovšetkým s režisérmi Petrom Solanom a Martinom Hollým, neskôr aj s Dušanom Trančíkom. Bol autorom scenárov k filmom *Boxer a smrť* (1962), *Kým sa skončí táto noc* (1965), *Dialóg 20-40-60* (1968) Petra Solana, *Prípad pre obhajcu* (1964), *Balada o siedmich obesených* (1968), *Smrť šitá na mieru* (1979) Martina Hollého či filmov *Koncert pre pozostalých* (1976) a *Víťaz* (1978) Dušana Trančíka. Vichtove scenáre sa vyznačovali výrazným dramatickým konfliktom, silným dialógom, znalosťou prostredia a presným vykreslením doby a medziludských vzťahov. Ako dramaturg sa podieľal na Hollého filme *Havránia cesta* (1962), Jakubiskovom *Postav dom, zasaď strom* (1979), Lutherovom *Chodník cez Du-*

naj (1989) a mnohých ďalších, ktoré patria do zlatého fondu slovenskej kinematografie.

Tibor Vichta rozvíjal aj pedagogickú činnosť, od polovice 60. rokov minulého storočia prednášal scenáristiku na Divadelnej fakulte VŠMU. Neskôr spoluzakladal samostatnú Filmovú a televíznu fakultu a bol prvým predsedom jej akademického senátu. Od roku 1990 pracoval ako vedúci novej kolibskej tvorivej skupiny Panoráma, snažil sa presadzovať jej samostatnosť od tvorby až po distribúciu a propagáciu. Tento plán sa mu však už nepodarilo naplniť.

„*Písať znamená vždy niečo prežiť, vedieť o tom premýšľať, vedieť dávať veci do súvislostí, čiže hodnotiť životné javy a osudy okolo nás,*“ povedal Tibor Vichta v jednom z rozhovorov. Tieto princípy písania mu boli vlastné, slovenská kinematografia v ňom stratila špičkového filmára. To potvrdzujú aj výsledky Ankety 2000 (najlepších slovenských a zahraničných filmov a tvorcov storočia podľa slovenských filmových novinárov), v ktorej bol označený za najlepšieho slovenského scenáristu 20. storočia. Tibor Vichta však v slovenskej kinematografii zostal natrvalo, dnes jeho meno nesie scenáristická súťaž pre mladých tvorcov do 35 rokov – Cena Tibora Vichtu, ktorá má úspešne za sebou už päť ročníkov. (uwe)

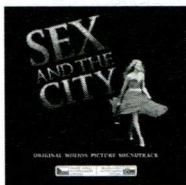
Eddie Vedder: Into the Wild

(Sony BMG)

V júni
mal v na-
ších ki-
nách

premiéru film Seana Penna *Útek do divočiny*. Soundtrack k nemu sa stal prvým sólovým projektom frontmana skupiny Pearl Jam Eddieho Veddera. Album prináša kolekciu deviatich nových piesní a dvoch cover verzií. Vedder spieva a hrá na všetky nástroje s výnimkou dvoch výborných prevzatých

skladiieb – v *Hard Sun* od Gordona Petersona spieva sprievodné vokály Corin Tucker a v *Society* ho na akustickú gitaru sprevádza autor Jerry Hannan. Folkovo ladený album s minimálnymi aranžmánmi, pripomínajúci baladické pasáže z *No Code*, prináša niekoľko výborných skladiieb – úvodnú rockovejšiu *Setting Forth*, spomínanú *Hard Sun* či *The Wolf* pripomínajúcu zasa Nusrata Fateha Aliho Khana.

Sex and the City

(Universal Music)

V úvodnej *Labels or Love* v podaní

Fergie z Black Eyed Peas až po chvíli poznať upravenú verziu titulnej melódie seriálu *Sex v meste*. Celý soundtrack k jeho filmovej verzii je kombináciou novínok, osvedčených klasík, cover verzií a remixov známych melódií. Od dance music *I Like the Way* či remixu *The Look Of*

Love Niny Simone, cez hip-hop (spomínaná *Labels or Love*), soul (výborné novinky *All Dressed in Love* v podaní Jennifer Hudson a *Mercy* speváčky Duffy), baladu *How Can You Mend a Broken Heart* (Al Green a Joss Stone), známe *Walk This Way* až po bondovsky znejúcu *Sex and the City Movie Theme* v podaní The Pfeifer Broz Orchestra. S albumom vyšla i reedícia soundtracku k televíznemu seriálu.

U mě dobrý

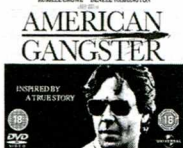
(Sony BMG)

Autorom hudby k novinke Jana Hřebejka

nie je režisér, dlhoročný spolupracovník Aleš Březina, ale prekvapujúco rodák zo Šale Norbi Kovács. Soundtrack k filmu *U mě dobrý* je rozdelený na dve časti. Prvá obsahuje Kováčsove pokojne plynúce melódie znejúce skôr ako z neja-

kého westernu, než z českej komédie, a autorove gitary, mandolínu a ukulele dopĺňa väčšinou Jarda Nejezchleba hrou na violu a cello. V druhej časti dostala viac miesta speváčka Kateřina Svobodová. Medzi Kováčsovými kompozíciami a piesňami *Francoška* kapely The Plastic People of the Universe a *Děvočka moja* skupiny RDM počuť dialógy z filmu.

Miro Ulman

Americký gangster

(Bonton Home Entertainment)

Život zločincov s „víziou“, v y m e - dzený ich vzostupom a pádom, vždy poskytoval vďačné a divácky atraktívne námety na filmové spracovanie. V prípade skúseného tvorca ponúka kombináciu strhujúceho príbehu akcentujúceho zároveň obraz (súdobej) spoločnosti vo všetkých jej sociálno-spoločenských znakoch a vrstvách. Takúto výzvu v prípade *Amerického gangstera* prijal aj Ridley Scott, pričom príbeh posunul až do doku-

mentárno-reportážnej roviny. Scott, podobne ako pri *Kráľovstve nebeskom* či *Blade Runnerevi*, ponúka na 2-diskovej DVD edícii divákovi kinoverziu dlhú 150 minút a o 19 minút rozšírený tzv. extended cut. Na prvom disku sa okrem originálneho a českého 5.1 zvuku nachádzajú aj české titulky (k obom zozrihom) a režisérsky komentár ku kinoverzii, tiež s českými titulkami. Na druhom bonusovom disku je napríklad film o filme, vystrihnuté scény, dokumenty z nakrúcania, trailery a iné. Aj tieto materiály obsahujú českú podporu.

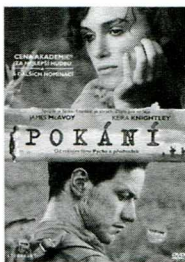
Halloween

(Palace Pictures)

Hoci sa nízkonákladový horor z dielne všestranného remeselníka Johna Carpentera v čase premiéry našim kinám z ideologických dôvodov vyhol, dnes patrí ku klasike a pilierom žánru. Jeho komerčný úspech umožnil vznik ďalších, kvalitatívne premenlivých siedmich pokračovaní, a epigón s názvom *Vreskot* odštartoval v druhej polovici 90. rokov minulého storočia novú éru hororového subžánru pod názvom slasher. Ústredný motív filmu, aj ikonická biela škraboška hlavnej postavy sú dodnes citované a napodobňované. Americký rocker Rob Zombie sa netají svojím obdi-

vom ku klasike tohto typu a po príznačných prvotinách *Dom tisícich mŕtvov* a *Vyvrženci pekla* (obe vyšli u nás na DVD) dostal dôveru realizovať jeho remake. Na rozdiel od Carpentera, ktorý pôvod zla nechal bez vysvetlenia, rozdelil *Zombie Halloween* na akési dve časti. V prvej dokumentuje asociálne a rozvrátené dospievanie hlavnej postavy, v druhej zostáva verný klasickej forme bezduchého slasheru. Na DVD sa príbeh Michaela Myersa nachádza v nezozrihanej kinoverzii, s obrazom formátu 2,35:1, originálnym aj českým zvukom 5.1, českými aj anglickými titulkami a bonusmi v podobe záberov z nakrúcania, traileru a rozhovorov, však bez českej podpory.

DVD NOSIČE

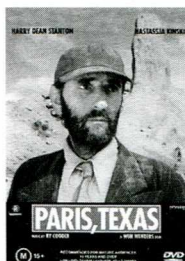
Pokání

(Bonton Home Entertainment)

Napriek distribučnému názvu, evokujúcemu

Abuladzeho prednovembrovú obžalobu stalinizmu, je britský film *Atonement* adaptáciou jedného z tzv. nesfilmovateľných románov uzavretých vo svojom literárnom absolutóriu jedinečnej nemechanickej imaginácie, konkrétne rovnomennej knihy britského autora Iana McEwana. Sfilmovaná podoba diela obsahujúceho minimum dialógov, množstvo opisov, intertextuálnych odká-

zov a nelineárnych interakcií časopriestorových rovín sa podujal zrežirovať ako svoj druhý celovečerný film pre kiná ambicióznym Joe Wright. Ten okrem svojich pozoruhodných krátkych a televíznych filmov zaujal pred tromi rokmi austenovskou adaptáciou *Pýcha a predsudok*. Na DVD sa nachádza film prepísaný v anamorfnom formáte 1,85:1, s originálnym aj českým zvukom 5.1. Bonusovú zložku tvoria komentár režiséra, film o filme, vystrihnuté scény, dokumenty o nakrúcaní a adaptovaní románu. Všetko, vrátane filmu a komentára, má kompletnú českú podporu.

Paríž, Texas

(Levné knihy)

V zapadnutom mestečku blízko Nového Mexika

sa po štyroch rokoch objaví vyčerpaný muž menom Travis, ktorý stratil reč i kontakt s civilizáciou. Lekár, ktorý ho prichýli, upovedomí jeho brata žijúceho v Los Angeles a vychovávajúceho Travisovho malého syna... Takmer mysteriózny námet pretavil nemecký režisér Wim Wenders do vizuálne podmanivého podobenstva o strate tradičných hodnôt a nemožnosti komunikácie industrializovanej západnej civilizácie. Celú dejovú líniu rámcovaoval jeho obľúbenou formou road movie. *Paríž, Texas*, ocenený na MFF Cannes v roku 1984 Zlatou

palmou, patrí do tzv. Wendersovho amerického obdobia a hoci vznikol vo francúzsko-nemecko-britskej koprodukcii, kompletne bol nakrúcaný na území USA. Snímka okrem klasickej lacnej edície vyšla aj v limitovanej 2-diskovej verzii. Na prvom disku je dôstojný obrazový prepis vo formáte 1,78:1 s pôvodným zvukom a českými titulkami. Bonusový disk (vynímajúc rozhovor s Wendersom) kopíruje zahraničné vydania (vystrihnuté scény, super8 materiál, Nastassja Kinski v Cannes a trailer), oproti nim však má českú podporu. Levné knihy navyše avizujú postupné vydávanie ďalších Wendersových filmov.

Jaroslav Procházka

(autor je vedúci Mediatéky SFÚ)

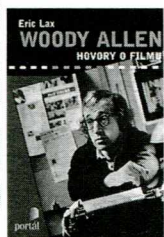
Šárka Horáková:

Podobenství o Františku Vláčilovi

(XYZ, Praha 2008, 220 strán, 365 Sk)

Televízna scenáristka a dramaturgická Šárka Horáková sa v rapsodickej knižnej eseji pokúša načrtnúť niekoľko obrazov zo životnej a umeleckej púte Františka Vláčila (1924 – 1999). Písané sú čiastočne na spôsob podobenstva, sprevádzané motívom vlkov-súputníkov a početnými citátmi z nešpecifikovaných dobových rozhovorov s Vláčilom. Z kapitol sa (aj farebným rozlíšením strán) vyčleňuje tá, ktorá dokumentuje rôzne prípady cenzúrnych zášahov v Čs. štátnom filme a v divadle v rokoch 1953 – 1965 a metódy ideologického dozo-

ru a kontroly nad štátnou kinematografiou. Autorka ňou uvádza nasledujúce slobodnejšie obdobie, kedy do zlatého fondu kinematografie prispel aj Vláčil filmami *Holubice*, *Ďáblova past*, *Údolí včel*, *Adelheid* a veľdielom *Marketa Lazarová*. S návratom ideologického diktátu bol Vláčil na Barrandove sedem rokov medzi odpísanými, potom sa pod vplyvom obmedzení už nedokázal priblížiť umeleckému úspechu starších diel a postupne rezignoval. Záverečné kapitoly útlej knihy, z ktorej vyžaruje autorkina úcta k osobnosti a dielu filmového majstra, prinášajú spomienky spolupracovníkov.

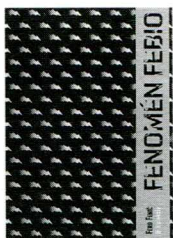
Eric Lax:

Woody Allen. Hovory o filmu

(Portál, Praha 2008, 391 strán, 638 Sk)

Po monografii od Michaela Žantovského (Čs. filmový ústav, 1990) a po knihe švédskeho filmového kritika Stiga Björkmana *Woody o Allenovi* (Paseka, 1996) vychádza tretia česká publikácia, zaoberajúca sa dielami tohto amerického scenáristu, režiséra a herca (inak aj autora výborných humoristických poviedok). Lax kládol svoje otázky Allenovi v pravidelných rozhovoroch v rozpätí rokov 1971 až 2007. Zatiaľ čo Björkmanova kniha rozhovorov ponúkla analýzu jednotlivých diel v chronologickej postupnosti

ich vzniku, Laxova publikácia je členená podľa tém, reprezentujúcich sedem podstatných aspektov Allenových filmov (nápad, písanie, herecké obsadenie, nakrúcanie, réžia, strih, hudba), pričom záverečná téma osvetľuje pohľad na Allenovu kariéru. Každá kapitola je ďalej delená podľa obdobia rozhovoru, čo čiastočne komplikuje možnosť urobiť si z textu komplexný prehľad o ktoromkoľvek z filmov alebo o režisérovi zmýšľaní v určitom období. Nad spornou štruktúrou však dominuje pozoruhodný obsah a ojedinelý dlhoročný spôsob jeho vrstvenia.

Fero Fenič a kol.:

Fenomén FEBIO

(Febiofest, s.r.o., Praha 2008, 504 strán, 559 Sk)

Objemný katalóg sumarizuje úctyhodnú

produkcii českého súkromného štúdia pôvodnej tvorby. Fero Fenič výrobou dokumentaristických sond aktuálne reflektoval dobu, mapoval stav spoločnosti a založil sociologicky cennú porevolučnú dokumentárnu videotéku. Prostredníctvom popredných českých filmárov vytvoril viaceré unikátne projekty, okrem iného 182 dielov *GEN-u* a 99 dielov *Genusu* (cyklus portrétov českých osobností súčasnosti), 169 dokumentárnych fejtónov *Jak se žije* o vekových, profesijných, názoro-

vých a iných skupinách, značkách a javoch českej spoločnosti na konci 20. storočia, 267 dielov týždenníku o krajinách, ľuďoch a cestovaní *Cestománie*, 16 dielov satirickej *Českej sody*, 123 dielov cyklu *OKO – Pohled na současnost* a rôzne ďalšie. Feničove spomienky na vznik a formovanie spoločnosti Febio (a medzinárodnej filmovej prehliadky Febiofest) doplnili zážitkami a historkami jeho spolupracovníci, vyznania pripojili viacerí známimi filmoví režiséri. Hlavnú časť publikácie tvorí katalógový súpis všetkých vyrobených relácií, pričom pri každej je pri údajoch o tvorcoch a obsahu aj čiernobiela fotografia.

100 slavných filmů světové kinematografie.

Největší skvosty stříbrného plátna

(Rebo Productions, Čestlice 2008, 208 strán, 699 Sk)

V predhovore k českému vydaniu nemeckej publikácie vydavateľ sľubuje prezentáciu vynikajúcich diel veľkých režisérov a upozorňuje „aj na takmer neznáme majstrovské diela pochádzajúce z krajín, ktoré boli dlhú dobu odrezané od medzinárodného trhu“ (hoci niektoré z nich ale v rozpore s titulom slávne nie sú). Kniha je usporiadaná „geograficky“, a to podľa krajín pôvodu režisérov, ale chýba jej systém, takže Polanského americko-britský *Ples upírov* je zaradený pod Poľsko, Hitchcockove americké *Psycho* pod Veľkú Britániu a *Titanic* zastu-

puje Kanadu. Na druhej strane Formanov *Prelet nad kukučím hniezdom* ponechala redakcia v USA a *Mechanický pomaranč* Američana Stanleyho Kubricka vo Veľkej Británii, údajne kvôli silnej väzbe filmov na tieto krajiny. Každému dielu je venovaná dvojstrana obsahujúca výstižnú charakteristiku a základné údaje, fotografie približujú aj miesto nakrúcania. Popri zaradení gýčov zaráža, že pri vynútenej absencii iných majstrov a skvostov sa do stovky predstavovaných diel zmestili až po dva filmy deviatich zostavovateľmi protežovaných režisérov.

Peter Ulman

(autor je knihkupec – Artforum)

režisérka Mariana Čengel-Solčanská

Pripravujem sa na poslednú etapu nakrúcania *Lietajúceho Cypriána*, ktorá bude po všetkých stránkach najnáročnejšia. Film realizujeme tak, že sa v ňom striedajú všetky ročné obdobia. Máme za sebou úspešné zimné aj jarné nakrúcanie a teraz nás čaká dvadsať nakrúcacích dní na prelome septembra a októbra. Dokončujem postprodukciiu na absolventskom stredometrážnom filme *Mlyn* a vyvíjam film o Žofii Bosniakovej. A pokúšam sa tvoriť aj žiť tak, ako som vždy po-

foto: archív M. Č.-S.

važovala za správne. Čítam Pá-lešovu *Angelológiu dejín* a v ne-deľu chodím do kostola.

animátorka Vanda Raymanová

foto: archív V. R.

Spolu s mojimi priateľmi píšem, kreslím, animujem a produkuje-m plôškový animovaný film pre deti *Kto je tam*. Po troch rokoch sme konečne vo fáze finalizácie obrazu, skladáme všetky vrstvy, a tak sa teším z multiplánu a možností obrazovej postprodukcii. S Mišom

Strussom sme napísali scenár pre jeho film o Jurkovi, krátky kombinovaný film, v ktorom animácia oživí nonsensovú básničku. Keďže v septembri by sa malo nakrúcať, budeme sa tým ešte podrobne zaoberať. Mám pripravený námet na animovanú hudobnú komédiu pre deti, v lete by som sa rada pustila do scenára a už teraz sa teším na výrobu nových výtvarných podkladov. Okrem toho sama sebe sľubujem, že konečne dopíšem aj svoju doktorandskú prácu. Keďže sa blížia prázdniny, momentálne zrýchľujem obrátky a snažím sa pohnúť veci tak, aby som mohla zbaliť všetko potrebné, vziať deti, psy a na nejaký čas presídliť na chalupu.

strihač Róbert Karovič

Strihám niektoré časti dokumentárneho cyklu *Radosť zo života*, televíznych seriálov *Mesto tieňov* a *Kriminálka Anděl*, animovaný film Jany Szabóovej *Šaty pre ňu*, bonusy k DVD vydaniu filmu *Démoni* Róberta Švedu. Pozdravujem kolegov a priateľov. Prajem pekné leto.

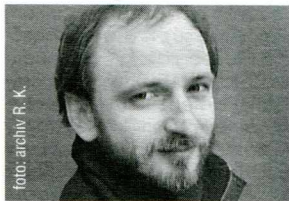

foto: archív R. K.

ČO ROBIA?

Americké či sovietske?

Dr. Divnoláska odpovedá na najrôznejšie otázky čitateľov, ktoré sa týkajú filmu, videa alebo televízie v súvislosti so Slovenskom (*na otázky týkajúce sa filmov inej proveniencie odpovedá na www.station.sk – pozn. red.*). Vaše otázky posielajte elektronicky na adresu: ulman@sfu.sk alebo poštou na adresu: redakcia Film.sk, Dr. Divnoláska, Grösslingová 32, 811 09 Bratislava. Neváhajte a pýtajte sa. Každý mesiac vám Dr. Divnoláska na tomto mieste odpíše zaručene kompetentnú odpoveď.

Stále sa píše o tom, že väčšina filmov v kinách je dnes amerických, ale začiatkom 70. rokov bola zasa väčšina filmov ruských. Viete mi povedať, ktorých bolo viac? Fedor Korenačka

– V roku 2007 malo v slovenských kinách premiéru 198 filmov, z toho bolo 114 amerických. Teda 57,57 percent, čo rozhodne nie je väčšina. Pre porovnanie po nástupe normalizácie Slovenská požičovňa filmov vydala v roku 1973 do distribúcie 216 filmov, z toho 46 sovietskych (teda len 21,29 percent, čo je takmer trikrát menej než dnes amerických) a 19 filmov z USA. Dojem divákov o absolútnej prevahe sovietskych filmov vtedy a amerických dnes vyplýva z toho, že filmom z týchto krajín sa venovalo viac priestoru v médiách, boli častejšie nasadzované a aj ich podiel na návštevnosti bol teda oveľa vyšší než naznačuje percentuálny podiel na počte filmov. V roku 1973 sa v našich kinách hralo okrem sovietskych filmov aj 45 titulov z ČSSR, po 6 filmov z Bulharska a Maďarska, 16 z NDR, 10 z Poľska a 11 z Rumunska, čo je spolu 140 titulov zo socialistických krajín, teda 64,8 percent.

Som rád, že na DVD vyšli konečne *Vičie diery*. Sú v nich síce zábavné modely „tančikov“, ale i autentické zábery zo SNP. Viete mi povedať ako vznikli? Juraj z Banskej Bystrice

– V auguste 1944 v Brezne a v Banskej Bystrici nakrúcal Martin Hollý st. folklórny film *Hanka sa vydáva*. Po vypuknutí SNP sa štáb rozhodol dať svoje sily k dispozícii vojenskému veliteľstvu v Banskej Bystrici, kde vznikol Film Čs. armády. SNP sa zúčastnili režisér Paľo Bielik, kameraman Karol Krška, zvukový majster Jaroslav Plavec, asistent kamery Václav Richter a asistent produkcie Alexander Sekula. Po zatlačení SNP do hôr boli filmári zatknutí a uväznení, ale ešte predtým zakopali exponovaný filmový materiál na cintoríne v Ponikách. Nafilmované zábery sa tak zachovali a neskôr použili nielen v snímkach Paľa Bielika *Za slobodu* (1945) a *Vičie diery* (1948), ale i v ďalších strihových filmoch.

Režisér povestnej Emmanuely vraj v 60. rokoch nakrúcal na Slovensku nejaký erotický film. Ako sa volá a kde sa dá zohnať? Jaro z Košíc

– Film, o ktorom píšete, sa volá *Kráľovská poľovačka*. V roku 1969 ho na Slovensku (Cerová – Lieskové, okolie Smoleníc a Trenčína) v slovensko-francúzskej koprodukcii nakrútil François Leterrier, ktorý bol scenáristom a režisérom tretieho dielu Emmanuely s názvom *Goodbye, Emmanuelle* z roku 1977. Adaptácia románu Pierra Moynota *La chasse royale* však nie je erotickým filmom v štýle *Emmanuely*, ale romantickým príbehom lásky zámockej slečny Heleny k mladému lovcovi. Žiaľ, film nie je dostupný na žiadnom nosiči.

Miro Ulman

DR. DIVNOLÁSKA

(Mimobratislavské kiná a filmové kluby sú vyznačené trojuholníkom!)
(Vo Film.sk uvádzame program len tých kín, ktoré ho dodali do uzávierky Film.sk)

FILMOVÉ KLUBY

Filmový klub Charlie centrum

Špitálska 4, Bratislava, tel.: 02/5296 8994, 0902/929 391, www.ic.sk

program z technických príčin neuverejnený

Filmový klub Igric

Saratovská 2/A, Bratislava, tel.: 02/6436 5669, e-mail: dkd@nextra.sk, www.dkdubravka.sk
predstavenia o 19.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

nepremiata sa

Filmový klub Lúky

Dom kultúry Lúky, Víglašská 1, Bratislava, tel.: 02/6382 3930, www.kzp.sk
predstavenia o 19.30 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

nepremiata sa

Filmový klub Nostalgia

Budova SvF, Starohorská 2, Bratislava, tel.: 02/5296 1713, www.nostalgia.sk
predstavenia o 20.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 3.7. – **Edith Piaf**, r. O. Dahan, Fran./VB/ČR, 2007, 140 min.
- 10.7. – **Slepé lásky**, r. J. Lehotský, SR, 2008, 77 min. + **Štyri**, r. I. Šebestová, SR, 2007, 16 min.
- 15.7. – **Táto krajina nie je pre starých**, r. E. a J. Coen, USA, 2007, 122 min.
- 23.7. – **Túžba, opatrnosť**, r. A. Lee, HK/USA/Čína, 2007, 157 min.
- 31.7. – **Sweeney Todd: Čertovský holič z Fleet Street**, r. T. Burton, USA, 2007, 116 min.

- 7.8. – **Adamove jablká**, r. A. T. Jensen, Dán., 2005, 94 min.
- 14.8. – **Faunov labyrint**, r. G. del Toro, Špan./Mex./USA, 2006, 112 min.
- 21.8. – **Kurz negatívneho myslenia**, r. B. Breien, Nór., 2006, 79 min.
- 28.8. – **Once**, r. J. Carney, Ír./USA, 2007, 87 min.

Filmový klub Za zrkadlom

Dom kultúry Zrkadlový háj, Rovniankova 3, Bratislava, tel.: 02/6383 6764, www.kzp.sk
predstavenia o 18.05 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

nepremiata sa

Filmový klub Alternatíva

Námestie S. H. Vajanského 2, Martin, tel.: 043/422 4994
predstavenia o 17.30 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

nepremiata sa

Filmový klub Fontána

MKS, Beethovenova 1812/1, Piešťany, tel.: 033/772 5375
predstavenia o 20.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 7.7. – **Jan Saudek**, r. A. Zika, ČR/USA, 2007, 95 min.
- 14.7. – **Slepé lásky**, r. J. Lehotský, SR, 2008, 77 min. + **Štyri**, r. I. Šebestová, SR, 2007, 16 min.
- 21.7. – **Muzika**, r. J. Nvota, SR/SRN, 2007, 94 min.
- 28.7. – **Občan Havel**, r. P. Koutecký, M. Janek, ČR, 2008, 119 min.

- 4.8. – **Umenie plakať**, r. P. S. Fog, Dán., 2006, 105 min.
- 11.8. – **Faunov labyrint**, r. G. del Toro, Špan./Mex./USA, 2006, 112 min.
- 18.8. – **Interview**, r. S. Buscemi, USA, 2007, 83 min.
- 25.8. – **Kurz negatívneho myslenia**, r. B. Breien, Nór., 2006, 79 min.

Filmový klub Naoko

Kino Hviezda, Paulínska 1, 917 01 Trnava, tel.: 033/551 1042, www.naoko.sk

- 1.7. – **Listy z Iwo Jima**, r. C. Eastwood, USA/Jap., 2006, 138 min. (17.30 a 20.00 h.)
 14.7. – **Zástavy našich otcov**, r. C. Eastwood, USA, 2006, 132 min. (17.30 a 20.00 h.)
 15.7. – **Táto krajina nie je pre starých**, r. E. a J. Coen, USA, 2007, 122 min.
 (18.00 a 20.00 h.)
 16.7. – **Občan Havel**, r. P. Kouřecký, M. Janek, ČR, 2008, 119 min. (18.00 a 20.00 h.)
 23.7. – **Irina Palm**, r. S. Garbarski, Belg./SRN/Lux./VB/Franc., 2006, 103 min.
 (18.00 a 20.00 h.)

Filmový klub Nitra

Pri Ústave literárnej a umeleckej komunikácie FF UKF v Nitre, Tr. A. Hlinku 1, tel.: 0905 580 297

nepremiata sa

Filmový klub Otáznik

MsKS, Sládkovičova 2, 934 01 Levice, tel.: 036/622 5835, kulturalny@mail.t-com.sk
 predstavenia o 19.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

nepremiata sa

Filmový klub Záhoran

Mestské centrum kultúry, Záhorácka 1919, Malacky, tel.: 0915/037 905
 predstavenia o 20.00 hod. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 9.7. – **Kladivo na čarodějnice**, r. O. Vávra, ČSSR, 1969, 103 min.
 23.7. – **Samaritánka**, r. K. Ki-duk, J. Kórea, 2004, 97 min.
 6.8. – **Čas**, r. K. Ki-duk, J. Kórea/Jap., 2006, 98 min.
 20.8. – **Solaris**, r. A. Tarkovskij, ZSSR, 1972, 165 min.

ARTKINÁ

Artkino Za zrkadlom

Dom kultúry Zrkadlový háj, Rovniankova 3, Bratislava, tel.: 02/6383 6764, www.kzp.sk
 predstavenia o 20.06 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

nepremiata sa

A4 - nultý priestor

Nám. SNP 12, Bratislava, www.a4.sk

nepremiata sa

Artkino Metro Trenčín

Karpatská 62, 911 01 Trenčín, www.lampart.sk
 predstavenia o 19.30 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 1.-6.7. – **16. MFF Artfilm 2008**
 7.7.-31.7. – **nepremiata sa**

- 1.-3.8. – **Ztracená dovolená**, r. L. Králová, ČR, 2007, 84 min.
 4.-6.8. – **Najlepší športovec storočia**, r. M. Alexander, Hol./SRN/Švéd., 2006, 97 min.
 8.-10.8. – **Jahodové víno**, r. D. Jabłoński, Pol./SR, 2007, 109 min.
 11.8. – **Kurz negatívneho myslenia**, r. B. Breien, Nóř., 2006, 79 min.
 13.8. – **Kurz negatívneho myslenia**, r. B. Breien, Nóř., 2006, 79 min.
 15.8. – **Kurz negatívneho myslenia**, r. B. Breien, Nóř., 2006, 79 min.
 16.-18.8. – **Láska v čase cholery**, r. M. Newell, USA, 2007, 137 min.
 20.8. – **Občan Pes**, r. W. Sasanatieng, Thaj., 2004, 100 min.
 22.8. – **Občan Pes**, r. W. Sasanatieng, Thaj., 2004, 100 min.
 23.-25.8. – **Venuša**, r. R. Michell, VB/USA, 2006, 95 min.
 27.8. – **Roming**, r. J. Vejdělek, ČR/Rum./SR, 2007, 105 min.
 29.-31.8. – **Roming**, r. J. Vejdělek, ČR/Rum./SR, 2007, 105 min.

KINÁ

Kino Igric

Saratovská 2/A, Bratislava, tel.: 02/6436 5669, www.dkdubravka.sk
predstavenia o 19.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 3.7. – **Muzika**, r. J. Nvota, SR/SRN, 2007, 94 min.
6.7. – **Najkrajšia hádanka**, r. Z. Troška, ČR, 2008, 98 min. (17.00 h.)

Kino Lúky

Dom kultúry Lúky, Víglašská 1, Bratislava, tel.: 02/6382 3930, www.kzp.sk
predstavenia o 19.30 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

nepremieta sa

Kino Mladost

Hviezdoslavovo nám. 17, Bratislava, tel.: 02/5443 5049

program z technických príčin neuverejnený

Kino Fontána Piešťany

MKS, Beethovenova 1812/1, Piešťany, tel.: 033/7729 971
predstavenia o 17.30 a 20.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 3.-6.7. – **Indiana Jones a Kráľovstvo krištáľovej lebky**, r. S. Spielberg, USA, 2008, 123 min.
10.-13.7. – **Narnia: Princ Kaspian**, r. A. Adamson, VB/USA, 2008, 149 min.
17.-18.7. – **Iron Man**, r. J. Favreau, USA, 2008, 100 min.
19.-20.7. – **Wanted**, r. T. Bekmambetov, USA, 2008, 110 min.
24.-25.7. – **Majster šarkanov**, r. M. Forster, USA/Čína, 2007, 127 min.
26.-27.7. – **Sex v meste**, r. M. P. King, USA, 2008, 135 min.
31.7. – **Útek do divočiny**, r. S. Penn, USA, 2007, 148 min.

- 1.8. – **Útek do divočiny**, r. S. Penn, USA, 2007, 148 min.
2.-3.8. – **Kung Fu Panda**, r. M. Osborne, J. Stevenson, USA, 2008, 90 min.
7.-8.8. – **Súdny deň**, r. N. Marshall, VB/USA/JAR, 2008, 105 min.
9.-10.8. – **Neuveriteľný Hulk**, r. L. Letterier, USA, 2008, 112 min.
14.-17.8. – **Bathory**, r. J. Jakubisko, SR/ČR/VB/Mad., 2008, 140 min.
21.-22.8. – **Amorov úlet**, r. M. I. Black, USA, 2006, 90 min.
23.-24.8. – **Hancock**, r. P. Berg, USA, 2008, 92 min.
28.-31.8. – **U mě dobrý**, r. J. Hřebejk, ČR, 2008, 102 min.

Detské predstavenia

- 27.7. – **Horton**, r. J. Hayward, S. Martino, USA, 2008, 85 min. (16.00 h.)
23.-24.8. – **Najkrajšia hádanka**, r. Z. Troška, ČR, 2008, 98 min. (16.00 h.)

Kino Hviezda Trnava

Paulínska 1, 917 01 Trnava, tel.: 033/5511042, www.naoko.sk
predstavenia o 17.30 a 19.30 hod. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 2.-3.7. – **Láska v čase cholery**, r. M. Newell, USA, 2007, 137 min. (17.30 a 20.00 h.)
4.-7.7. – **21: Oko berie**, r. R. Luketic, USA, 2008, 123 min. (17.30 a 19.45 h.)
8.-10.7. – **Jahodové víno**, r. D. Jabltonský, Poľ./SR, 2007, 109 min.
11.-13.7. – **Reportér v ringu**, r. R. Lurie, USA, 2007, 111 min.
17.-21.7. – **Indiana Jones a Kráľovstvo krištáľovej lebky**, r. S. Spielberg, USA, 2008, 123 min. (17.30 a 19.45 h.)
24.-29.7. – **Prísľuby z Východu**, r. D. Cronenberg, VB/Kan., 2007, 100 min.
30.-31.7. – **Cloverfield**, r. M. Reeves, USA, 2008, 87 min.

Detské predstavenia

- 3.-7.7. – **Sissi a Yeti**, r. M. Herbig, SRN, 2007, 85 min. (15.30 h., 6.7. aj o 13.30 h.)
12.-13.7. – **Winx Club: Výprava do strateného kráľovstva**, r. I. Straffi, Tal., 2007, 85 min. (15.30 h.)
19.-20.7. – **Asterix a olympijské hry**, r. F. Forestier, T. Langmann, Špan./SRN/Franc., 2007, 120 min. (15.30 h.)

24.-29.7. – **Narnia: Princ Kaspian**, r. A. Adamson, VB/USA, 2008, 149 min. (15.30 h.)

Prírodné kino

predstavenia o 21.30 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 1.-2.7. – **Mejdan v Las Vegas**, r. T. Vaughan, USA, 2008, 100 min.
- 3.-4.7. – **Iron Man**, r. J. Favreau, USA, 2008, 100 min.
- 5.-6.7. – **21: Oko berie**, r. R. Luketic, USA, 2008, 123 min.
- 7.-8.7. – **Iron Man**, r. J. Favreau, USA, 2008, 100 min.
- 9.-10.7. – **27 šiat**, r. A. Fletcher, USA, 2008, 109 min.
- 14.-15.7. – **Táto krajina nie je pre starých**, r. E. a J. Coen, USA, 2007, 122 min.
- 16.7. – **Čierne Vianoce**, r. G. Morgan, USA, 2006, 84 min.
- 17.-18.7. – **Ostrelovač**, r. A. Fuqua, USA, 2007, 125 min.
- 19.-20.7. – **Indiana Jones a Kráľovstvo krištáľovej lebky**, r. S. Spielberg, USA, 2008, 123 min.
- 21.-22.7. – **Americký gangster**, r. R. Scott, USA, 2007, 156 min.
- 23.-24.7. – **3:10 vlak do Yumy**, r. J. Mangold, USA, 2007, 117 min.
- 25.7. – **Narnia: Princ Kaspian**, r. A. Adamson, VB/USA, 2008, 149 min. (21.00 h.)
- 26.-27.7. – **Prísľuby z Východu**, r. D. Cronenberg, VB/Kan., 2007, 100 min. (21.00 h.)
- 28.-29.7. – **Honba za pokladom: Kniha tajomstiev**, r. J. Turteltaub, USA, 2007, 115 min. (21.00 h.)
- 30.-31.7. – **Noc dlhá 30 dní**, r. D. Slade, N. Zéland/USA, 2007, 116 min. (21.00 h.)

Kino Junior Levice

MsKs, Sládkovičova 2, 934 01 Levice, tel.: 036/622 5835, kulturalv@mail.t-com.sk
predstavenia o 18.30 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 1.-2.7. – **Cloverfield**, r. M. Reeves, USA, 2008, 87 min.
- 3.7. – **Než diabol zistí, že si mŕtvy**, r. S. Lumet, USA, 2007, 117 min.
- 4.-6.7. – **Reportér v ringu**, r. R. Lurie, USA, 2007, 111 min.
- 5.-6.7. – **Horton**, r. J. Hayward, S. Martino, USA, 2008, 85 min. (16.30 h.)
- 8.-9.7. – **Iron Man**, r. J. Favreau, USA, 2008, 100 min.
- 10.7. – **Mongol – Džingischán**, r. S. Bodrov, SRN/Kaz./Rus./Mong., 2007, 129 min.
- 11.7. – **Kým si po nás príde**, r. R. Reiner, USA, 2007, 97 min.
- 12.-13.7. – **Najkrajšia hádanka**, r. Z. Troška, ČR, 2008, 98 min. (16.30 h.)
- 12.-13.7. – **Speed Racer**, r. A. a L. Wachowski, USA, 2008, 135 min.
- 15.-16.7. – **Taková normálna rodinka**, r. P. Hartl, ČR, 2008, 90 min.
- 17.7. – **Alpha Dog**, r. N. Cassavettes, USA, 2006, 117 min.
- 18.-20.7. – **Narnia: Princ Kaspian**, r. A. Adamson, VB/USA, 2008, 149 min. (17.00 h.)
- 22.-23.7. – **Indiana Jones a Kráľovstvo krištáľovej lebky**, r. S. Spielberg, USA, 2008, 123 min.
- 24.7. – **Čierne Vianoce**, r. G. Morgan, USA, 2006, 84 min.
- 25.-27.7. – **Sissi a Yeti**, r. M. Herbig, SRN, 2007, 85 min. (26.-27.7. aj o 16.30 h.)
- 29.-30.7. – **21: Oko berie**, r. R. Luketic, USA, 2008, 123 min.
- 31.7. – **3:10 vlak do Yumy**, r. J. Mangold, USA, 2007, 117 min.

Kino Amfiteáter

predstavenia o 21.30 h.

- 1.7. – **Cloverfield**, r. M. Reeves, USA, 2008, 87 min.
- 3.7. – **Než diabol zistí, že si mŕtvy**, r. S. Lumet, USA, 2007, 117 min.
- 5.7. – **Reportér v ringu**, r. R. Lurie, USA, 2007, 111 min.
- 8.7. – **Iron Man**, r. J. Favreau, USA, 2008, 100 min.
- 10.7. – **Mongol – Džingischán**, r. S. Bodrov, SRN/Kaz./Rus./Mong., 2007, 129 min.
- 11.7. – **Kým si po nás príde**, r. R. Reiner, USA, 2007, 97 min.
- 12.7. – **Speed Racer**, r. A. a L. Wachowski, USA, 2008, 135 min.
- 15.7. – **Taková normálna rodinka**, r. P. Hartl, ČR, 2008, 90 min.
- 17.7. – **Alpha Dog**, r. N. Cassavettes, USA, 2006, 117 min.
- 18.-19.7. – **Mačacie zlato**, r. A. Tennant, USA, 2008, 112 min.
- 22.7. – **Indiana Jones a Kráľovstvo krištáľovej lebky**, r. S. Spielberg, USA, 2008, 123 min.
- 24.7. – **Čierne Vianoce**, r. G. Morgan, USA, 2006, 84 min.
- 25.7. – **Sissi a Yeti**, r. M. Herbig, SRN, 2007, 85 min.
- 26.7. – **Muzika**, r. J. Nvota, SR/SRN, 2007, 94 min.
- 29.7. – **21: Oko berie**, r. R. Luketic, USA, 2008, 123 min.
- 31.7. – **3:10 vlak do Yumy**, r. J. Mangold, USA, 2007, 117 min.

Kino Strojár Martin

Námestie S. H. Vajanského 2, Martin, tel.: 043/422 4994

- 3.-9.7. – **Sissi a Yeti**, r. M. Herbig, SRN, 2007, 85 min. (18.00 h.)
17.-22.7. – **Wanted**, r. T. Bekmambetov, USA, 2008, 110 min. (20.00 h.)
24.-31.7. – **Hancock**, r. P. Berg, USA, 2008, 92 min. (20.00 h.)

- 2.-6.8. – **Sex v meste**, r. M. P. King, USA, 2008, 135 min. (20.00 h.)
7.-13.8. – **Kung Fu Panda**, r. M. Osborne, J. Stevenson, USA, 2008, 90 min. (18.00 h.)
15.-21.8. – **Lovci drakov**, r. G. Ivernel, A. Qwak, Franc./SRN/Lux., 2007, 82 min. (18.00 h.)
14.-18.8. – **Kým si po nás príde**, r. R. Reiner, USA, 2007, 97 min. (20.00 h.)
22.-27.8. – **U mňa dobrý**, r. J. Hřebejk, ČR, 2008, 102 min. (17.30 a 20.00 h.)

Kino Záhoran Malacky

Mestské centrum kultúry, Záhorácka 1919, Malacky, tel.: 0915/037 905
predstavenia o 20.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 1.-2.7. – **Taková normální rodinka**, r. P. Hartl, ČR, 2008, 90 min.
4.-5.7. – **Čierna krv**, r. P. T. Anderson, USA, 2007, 159 min.
8.-9.7. – **Najkrajšia hádanka**, r. Z. Troška, ČR, 2008, 98 min. (17.00 h., 8.7. aj o 20.00 h.)
11.-12.7. – **Sissi a Yeti**, r. M. Herbig, SRN, 2007, 85 min.
15.-16.7. – **21: Oko berie**, r. R. Luketic, USA, 2008, 123 min. (17.00 h., 15.7. aj o 20.00 h.)
18.-19.7. – **Indiana Jones a Kráľovstvo krištáľovej lebky**, r. S. Spielberg, USA, 2008, 123 min.
22.-23.7. – **Across the Universe**, r. J. Taymor, USA, 2007, 131 min. (17.00 h., 22.7. aj o 20.00 h.)
25.-26.7. – **Wanted**, r. T. Bekmambetov, USA, 2008, 110 min.
29.-30.7. – **Útek do divočiny**, r. S. Penn, USA, 2007, 148 min.

- 1.-2.8. – **Sex v meste**, r. M. P. King, USA, 2008, 135 min.
5.-6.8. – **Ríša hračiek**, r. Z. Helm, USA, 2007, 94 min. (17.00 h., 5.8. aj o 20.00 h.)
8.-9.8. – **Hancock**, r. P. Berg, USA, 2008, 92 min.
12.-13.8. – **Udalosť**, r. M. Night Shyamalan, USA/India, 2008, 91 min.
15.-16.8. – **Kopačky**, r. N. Stoller, USA, 2008, 110 min.
19.-20.8. – **Lovci drakov**, r. G. Ivernel, A. Qwak, Franc./SRN/Lux., 2007, 82 min. (17.00 h., 19.8. aj o 20.00 h.)
22.-23.8. – **Narnia: Princ Kaspian**, r. A. Adamson, VB/USA, 2008, 149 min. (17.00 h., 22.8. aj o 20.00 h.)
26.-27.8. – **Túžba, opatnosť**, r. A. Lee, HK/USA/Čína, 2007, 157 min.
28.-31.8. – **Bathory**, r. J. Jakubisko, SR/ČR/VB/Maď., 2008, 140 min.

MULTIPLEXY

Palace Cinemas - Aupark

Einsteinova ul., Bratislava, tel.: 02/6820 2222, www.palacecinemas.sk

- 3.7. – **Kung Fu Panda**, r. M. Osborne, J. Stevenson, USA, 2008, 90 min.
3.7. – **Hancock**, r. P. Berg, USA, 2008, 92 min.
10.7. – **Bathory**, r. J. Jakubisko, SR/ČR/VB/Maď., 2008, 140 min.
17.7. – **Neuveriteľný Hulk**, r. L. Letterier, USA, 2008, 112 min.
17.7. – **Lovci drakov**, r. G. Ivernel, A. Qwak, Franc./SRN/Lux., 2007, 82 min.
17.7. – **Penelope**, r. M. Palansky, USA, 2006, 102 min.
24.7. – **Temný rytier**, r. Ch. Nolan, USA, 2008, 152 min.
24.7. – **Akty X: Chceme uveriť**, r. Ch. Carter, USA/Kan., 2008, 100 min.
31.7. – **Múmia: Hrob dračieho cisára**, r. R. Cohen, USA/SRN/Kan., 2008, 100 min.
31.7. – **Vtedy v Brugách**, r. M. McDonagh, VB/Belg., 2008, 107 min.
31.7. – **V údolí Elah**, r. P. Haggis, USA, 2007, 121 min.

Palace Cinemas - Polus

Vajnorská 100, Bratislava, tel.: 02/6820 2222, www.palacecinemas.sk

- 3.7. – **Kung Fu Panda**, r. M. Osborne, J. Stevenson, USA, 2008, 90 min.
3.7. – **Hancock**, r. P. Berg, USA, 2008, 92 min.
10.7. – **Bathory**, r. J. Jakubisko, SR/ČR/VB/Maď., 2008, 140 min.

PROGRAMY

- 17.7. – **Neuveriteľný Hulk**, r. L. Letterier, USA, 2008, 112 min.
 17.7. – **Lovci drakov**, r. G. Ivnerel, A. Qwak, Franc./SRN/Lux., 2007, 82 min.
 17.7. – **Penelope**, r. M. Palansky, USA, 2006, 102 min.
 24.7. – **Temný rytier**, r. Ch. Nolan, USA, 2008, 152 min.
 24.7. – **Akty X: Chcem uveriť**, r. Ch. Carter, USA/Kan., 2008, 100 min.
 31.7. – **Múmia: Hrob dračieho cisára**, r. R. Cohen, USA/SRN/Kan., 2008, 100 min.
 31.7. – **Vtedy v Brugách**, r. M. McDonagh, VB/Belg., 2008, 107 min.
 31.7. – **V údolí Elah**, r. P. Haggis, USA, 2007, 121 min.

pripravila Eva Michalková
(ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!)

VÝROČIA

JÚL – AUGUST 2008

1. 7. 1938 **Juraj Hajdu** – kameraman
 4. 7. 1958 **Pavel Gejdoš ml.** – režisér
 5. 7. 1923 **Vladimír Petruška** – herec, režisér
 (zomrel 4. 5. 1986)
 6. 7. 1928 **Viliam Polónyi** – herec
 8. 7. 1928 **Jozef Grussmann** – kameraman
 (zomrel 8. 9. 1991)
 10. 7. 1948 **Svetozár Mydlo** – výtvarník, autor filmových
 plagátov
 14. 7. 1933 **Tibor Vichta** – scenárista (zomrel 23. 1. 1991)
 15. 7. 1908 **Karol Skřípský** – režisér, dokumentarista
 (zomrel 10. 3. 1993)
 16. 7. 1943 **Martin Huba** – herec
 17. 7. 1933 **Ján Tomaškovič** – vedúci výroby
 19. 7. 1943 **Ľubomír Gregor** – herec
1. 8. 1943 **Jozef Šimončíč** – kameraman
 5. 8. 1928 **Eva Kristínová** – herečka
 9. 8. 1958 **Kvetoslav Hečko** – režisér
 13. 8. 1913 **Ladislav Holoubek** – hudobný skladateľ
 (zomrel 4. 9. 1994)
 16. 8. 1928 **Ján Gubala** – herec
 16. 8. 1943 **Dušan Plvan** – vedúci výroby
 17. 8. 1923 **Monika Gajdošová** – dramaturgička, scenáristka
 (zomrela 24. 8. 1998)
 19. 8. 1948 **Vladimír Bartoň** – herec
 20. 8. 1938 **Ivo Heller** – herec, spevák
 21. 8. 1923 **Hana Slivková** – herečka (zomrela 3. 1. 1984)
 22. 8. 1913 **Otakar Patočka** – režisér (zomrel 9. 12. 1986)
 22. 8. 1943 **Ida Rapaičová** – herečka
 26. 8. 1948 **Magda Vášáryová** – herečka, politička
 27. 8. 1923 **Emil Jozef Horváth st.** – herec (zomrel 1. 1. 2001)
 29. 8. 1908 **Mária Markovičová** – herečka
 (zomrela 10. 11. 1984)

Dňa 28. apríla 2008 zachvátil bratislavský amfiteáter na Búdkovej ceste požiar, počas ktorého oheň vážne poškodil interiér a strechu amfiteátra tak, že hrozilo zrútenie strešnej konštrukcie. Amfiteáter bol slávnostne otvorený 30. augusta 1984 pri príležitosti 40. výročia SNP. Ponúkal 6 550 miest na sedenie a 3 000 miest na státie. Naposledy sa v ňom premietalo v septembri roku 2005 ● V termíne od 5. do 31. mája 2008 premával po Slovensku už po štvrtýkrát pri príležitosti 48. ročníka Medzinárodného festivalu filmov pre deti a mládež Zlín Kinematovlak – pojazdné kino vo vlaku, ktoré zabezpečovalo celodenné premietanie dvadsiatich rozprávok, večerníčkov a filmov pre deti. Počas svojej trasy sa Kinematovlak zastavil na železničných staniciach v pätnástich mestách. Kinosála pre šesťdesiat divákov sa nachádzala v batožinovom vozni ● Dňa 26. mája 2008 sa v bratislavskej kaviarni Ex Libris konala vernisáž výstavy pod názvom *Obrazy z filmu Štyri*. Obrazy na výstave, ktorá trvala do 15. júna 2008, boli poskladané z originálnych výtvarných podkladov použitých vo filme Ivany Šebestovej ● V dňoch 28. až 30. mája 2008 sa v Damašku v Sýrii konal festival Slovak Cinema Days, kde sa premietali filmy *Víťaz* Dušana Trančíka, *Ružové sny* a *Ja milujem, ty miluješ* Dušana Hanáka, *A pobežím až na kraj sveta* Petra Solana a *Postav dom, zasad' strom* Juraja Jakubiska ● Dňa 30. mája 2008 sa v priestoroch FAMU v Prahe konali projekcie dvoch filmov slovenského dokumentaristu, žijúceho v USA Miša Suchého, ktorý vyučuje film na University of Syracuse v New Yorku. Diváci videli snímky *Pictograph* a *Home Movie* ● Dňa 2. júna 2008 sa na základe výberového konania, vypísaného Radou SFÚ podľa ustanovenia nového audiovizuálneho zákona, stal novým generálnym riaditeľom SFÚ Peter Dubecký. Výberové konanie a voľba generálneho riaditeľa na funkčné obdobie päť rokov sa uskutočnili na základe verejného vypočutia a predloženého Projektu riadenia a rozvoja SFÚ ● Dňa 5. júna 2008 zomrel slovenský prozaik, literárny a divadelný kritik, scenárista, autor televíznych a rozhlasových hier Ján Johanides. Bol autorom námetu a spoluscenáristom filmu *322* Dušana Hanáka, ktorý vznikol podľa jeho poviedky *Potápača prifahujú pramene mora* a autorom námetu filmu *Postoj* Vlada Balca, nakrúteného podľa rovnomennej novely z jeho zbierky *Súkromie* ● Dňa 7. mája 2008 mal koprodukčný česko-slovenský film *Obsluhoval jsem anglického krále* Jiřího Menzla premiéru vo francúzskych kinách ● Dňa 12. júna 2008 sa konala ďalšia z projekcií v Slovenskom inštitúte v Prahe z cyklu Slovenská literatúra a film. Premietal sa film *L'alie poľné* Ela Havettu pri príležitosti nedožitých sedemdesiatich rokov režiséra ● Po druhýkrát vo svojej histórii sa na programovacom seminári zástupcov filmových klubov registrovaných v ASFK v Krpáčove v termíne od 13. do 15. júna 2008 odovzdávala Cena Ela Havettu. Získal ju dekan pražskej FAMU Michal Bregant, ocenená bola aj činnosť ASFK ● Animovaný film *Štyri* Ivany Šebestovej získal na 16. medzinárodnom filmovom festivale krátkych filmov a nových médií Arcipelago Rím, ktorý sa konal v dňoch od 13. do 19. júna 2008, hlavnú cenu v sekcii Najlepší európsky krátky film. V júni film reprezentoval Slovensko aj v hlavnej súťažnej sekcii jedného z najprestížnejších festivalov animovaného filmu na svete v Annecy.

pripravila (sim)

Filmové čítanie

V týchto dňoch majú čitatelia možnosť zoznámiť sa s monografickou publikáciou Václava Maceka *Ján Kadár*, ktorú v edícii Orbis Pictus vydalo edičné oddelenie Slovenského filmového ústavu (SFÚ) len nedávno. Pracuje sa aj na ďalších tituloch. Na jeseň by v spolupráci SFÚ s vydavateľstvom VEDA Slovenskej akadémie vied mala vyjsť teoretická publikácia *Balkán alebo Metafora. Balkanizmus a srbský film 90. rokov* filmovej teoretičky Jany Dudkovej (autorka profilu o Emirovi Kusturicovi), o čosi neskôr by sa k čitateľom mala dostať v edícii Camera Obscura publikácia *Herec Ivan Palúch*, pod ktorú sa podpísala päťica autorov Peter Gavalier, Martin Palúch, Jana Dudková, Oliver Bakoš a Ján Jaborník. Z oboch kníh uverejňujeme krátke úryvky.

Peter Gavalier:

PRÍBEH IVANA PALÚCHA

Na prahu hviezdnej kariéry

Takmer dvojročné nakrúcanie Vláčilovho životného diela *Marketa Lazarová*, považovaného dodnes za najväčší klenot českej kinematografie, sa pre začínajúceho Ivana Palúcha stalo skutočnou hereckou školou. Vynikajúce stvárnenie psychologicky i fyzicky nesmierne náročnej pohanskej postavy Adama Jednoručku, ktorému otec Kozlík po spáchanom krvismilstve sekerou utne ruku uštipnutú vretenicou, bolo pre dvadsaťpäťročného herca vstupnou bránou do veľkého filmového sveta, životnou umeleckou skúsenosťou získanou na prahu kariéry, ktorá mu dala krídla k ďalšiemu hereckému rozletu.

V roku 1967 prichádza pre Ivana Palúcha ďalšia zaujímavá ponuka, tentoraz z pražského Filmexportu. Dostal možnosť zúčastniť sa kamerových skúšok do filmu *Michael Kohlhaas* nemeckého režiséra Volkera Schlöndorffa, vtedy čerstvého držiteľa Ceny FIPRESCI na festivale v Cannes 1966, ktorú mu medzinárodná filmová kritika udelila za jeho debut *Mladý Törless*. Ivan Palúch po úspešnom absolvovaní konkurzu, v ktorom opäť zúročil nielen svoje herecké, ale i jazdecké a šermiarske predpoklady, je obsadený do postavy mladého čeladníka Sterna, jedného z protagonistov stredovekej vzbury proti vrchnosti, ktorá je ústrednou témou Schlöndorffovej snímky. Mladý slovenský herec sa v historickom veľkofilme, na produkcii ktorého sa podieľa americká Columbia Pictures, stáva partnerom medzinárodných hviezd ako David Warner, Anna Karina, Michael Gothard a Anita

Pallenberg, ktoré Schlöndorff obsadil do svojej snímky, vznikajúcej podľa rovnomennej klasickej novely Heinricha von Kleista.

Šťastné obdobie v slubne sa rozvíjajúcej hereckej kariére Ivana Palúcha pokračuje ďalej. Tesne pred začiatkom realizácie *Michaela Kohlhaasa* ho kontaktujú z Barrandova, že známy srbský režisér Aleksandar Petrović, ktorý za svoj posledný film *Nakupovači peria* získal Zvláštnu cenu poroty na festivale v Cannes 1967, ho v Prahe a v Paríži videl v *Markete Lazarovej* a chce ho pozvať na kamerové skúšky do svojho nového filmu. Ivan Palúch odcestuje do Belehradu, kde v štúdiách Avala absolvuje konkurz na pastiera sviň Trišu, hlavnú mužskú postavu v Petrovičovom pripravovanom filme *Čoskoro bude koniec sveta*. Konkurzu sa postupne zúčastnilo viac ako dvadsať hercov z piatich európskych krajín, z ktorých Ivan Palúch obstál najlepšie a je Petrovičom napevno obsadený do postavy Trišu. Už počas nakrúcania *Michaela Kohlhaasa* letí do Belehradu znovu. Petrović ho pozve na kostýmové skúšky, na ktoré si Ivan Palúch spomína takto: „Keď som priletel do Belehradu, obliekli ma do kostýmu. Bol to vyčistený pastiersky odev, ktorý Petrović kúpil od skutočného pastiera sviň. Upravili ma, nafotili a nasledoval slávnostný prípitok šampanským. Po ňom ma Petrović poprosil, aby som ešte chvíľu v kostýme počkal na svoju hereckú kolegyňu, ktorá má čoskoro prísť, aby si nás mohol spolu porovnať v kostýmoch a nafotiť ako dvojicu. Nepovedal mi o koho ide – a keďže sme popíjali šampanské, ktoré ma trochu zmohlo, tak som si vo svojej šatni ľahol na chvíľu na gauč a zaspal som. Prebralo ma, ako ma niekto nežne škrabká po líci a hovorí mi: Yves, Yves! Otvorím oči a vidím nad sebou usmiatu ženskú tvár s nádhernými očami. V prvom momente som nevedel, o koho ide, ale bol som okamžite zasiahnutý jej krásou.“¹ Až keď mu dovtedy tajnostkársky Petrović, ktorý sa na vzniknutej situácii výborne zabával, predstavil neznámu krásku ako francúzsku herečku Annie Girardot, došlo Ivanovi Palúchovi, po boku akej slávnej partnerky bude vo filme *Čoskoro bude koniec sveta* hrať.

Nakrúcanie exteriérov *Michaela Kohlhaasa* medzitým pokračovalo na Slovensku. Onedlho po návrate z Belehradu prekvapil Ivana Palúcha vedúci výroby *Michaela Kohlhaasa* Pierre Caro, ktorý ho raz večer nečakane zavolať do apartmánu hotela Magnólia v Piešťanoch, kde bol štáb filmu ubytovaný. V apartmáne okolo konferenčného stola už sedeli Aleksandar Petrović s koproducentom filmu *Čoskoro bude koniec sveta* za United Artists na jednej strane – a Volker Schlöndorff s koproducentom *Michaela Kohlhaasa* za Columbia Pictures na strane druhej. Zástupcovia dvoch hollywoodskych konkurentov sa dohadovali, ako to urobiť, aby slovenský herec mohol paralelne začať nakrúcať v Juhoslávii ešte v priebehu realizácie *Michaela Kohlhaasa*. Napokon sa dohodli tak, že problematické tri týždne, počas ktorých sa obe nakrúcania mali vzájomne prelínať, bude Ivan Palúch striedavo jeden deň od deviatej ráno do siedmej večer nakrúcať so Schlöndorffom, večer ho v Českom Krumlove, kam sa nakrúcanie *Michaela Kohlhaasa* presúvalo, posadia do auta a zavezú do Belehradu, kde bude na druhý deň od deviatej do siedmej k dispozícii Petrovičovi, pričom druhá strana sa rovnako zaväzovala, že ho do ďalšieho rána dopravia naspäť. Takto potom trávil Ivan Palúch noc čo noc v luxusnom

„oldsmobile“, kde mal všetky svoje kostýmy, biče, meče, dýky a ostatné rekvizity z oboch filmov, až kým po vyčerpávajúcich troch týždňoch neskončil svoju poslednú scénu v *Michaelovi Kohlhaasovi* a mohol sa konečne naplno venovať iba Petrovičovmu filmu, ktorý po úspechu *Nakupovačov peria* sprevádzali nemalé očakávania.

Dej snímky *Čoskoro bude koniec sveta*, inšpirovanej Dostojevského *Besmi* a novinovou správou o dedinskom zločine, ktorý sa stal v Srbsku, sa odohráva v zapadnutej vojvodinskej dedine. Rozpráva príbeh miestneho pastiera sviň Trišu, ktorý sa nešťastne zamiluje do mladej učiteľky, prichádzajúcej na zaostalý vidiek šíriť myšlienky „pokroku“ a novú „socialistickú“ morálku. Jeho naivná túžba je čoskoro vystavená krutému poníženiu – pre zvodnú učiteľku (stelesnenú Annie Girardot) predstavuje Triša iba jedného z náhodných milencov. Pokorený pastier sviň pudovo reaguje na svoje odvrhnutie ďalším a ešte zvrhlejším ponížením, keď v opitosti zabije svoju nevinnú slabomyseľnú ženu. Vinu na seba berie síce jeho zbožný otec, násillie však plodí ďalšie násillie – a Trišu za jeho nemilosrdný zločin neminie drastická pomsta. Trestuhodné porušenie uznávaných tradícií vyvolá besnenie rozvášneného dedinského davu, ktorý priviaže sviňniara ku kostolnému zvonu, kde ho na smrť zlynčuje.

Mozaikovito budovaný, krvavý milostný príbeh pripomína klasicistickú antickú tragédiu. Aj chórovým rámcovaním deja hudbou a spevom cigánskych muzikantov o blížiacom sa „konci sveta“, ktorého aj tak „nebude žiadna škoda“, osobito komentujúcim nielen tragické udalosti a nelútostné konanie ich protagonistov, ale zároveň akoby priam prorocky predpovedajúcim blížiaci sa apokalyptický koniec sveta „socialistickej“ Juhoslávie, fungujúceho na princípoch absencie svedomia, spoločenskej pretvárdky a ďalších prejavov pokrytectva. Petrovič ako prvý juhoslovenský režisér novátorsky využíva rómsky živel, jeho folklór, farbité i surové rituály. Nečakanou, dokumentaristicky pôsobiaceou vsuvkou s českými turistami, zmätene počúvajúcimi rozhlasové správy o situácii vo svojej vlasti, však Petrovičov film aktuálne reaguje aj na inváziu „spriatelených“ vojsk do Československa v osudovom roku 1968. Z tohto pohľadu akoby varovné proroctvo skazy z ústrednej piesne filmu súčasne vysielalo zlovestný signál blížiaceho sa „normalizačného“ zlomu vo vývine československej spoločnosti, ktorý už čoskoro výrazne poznamená aj ďalšie herecké osudy Ivana Palúcha.

Zatiaľ však mladý slovenský herec prežíva najúspešnejšie obdobie vo svojej kariére. Náročnú postavu Trišu zvládol naozaj excelentne – v hlavnej úlohe Petrovičovho filmu pôsobí prirodzene a presvedčivo ako jeden z masy nehercov, ktorí sa v ňom objavujú – akoby si ho režisér spolu s ostatnými naturščikmi vybral priamo v dedine, kde sa odohráva dej. *„Moja úloha nebola ľahká. Už preto, že som sa po prvý raz dostal do prostredia, kde ešte i dnes žijú ľudia veľmi biedne a dalo mi veľa práce zžiť sa s prostredím, pochopiť ľudí, ich mentalitu, správanie, spôsob života. A potom – hral som pastiera, mal som stádo šesťsto sviň a viete si asi predstaviť, čo to znamená, naučiť sa s nimi zaobchádzať, alebo vedieť prasknúť štvormetrovým ťažkým bičom. Navyše, musel som sa naučiť perfektne po srbsky, takže starosť bolo viac ako dost,“*² približuje Ivan Palúch zložitú nakrúcanie

v autentickom prostredí vojvodinského Srijemu, ktoré sa pre neho stalo jedinečnou profesionálnou skúsenosťou.

Nakrúcanie s Aleksandarom Petrovićom a s Annie Girardot znamená pre Ivana Palúcha ďalší výrazný posun v jeho skvelo rozbehnutej kariére. Vďaka spolupráci so svetoznáмым juhoslovanským režisérom a veľkou francúzskou herečkou získal nielen ďalšie neoceniteľné umelecké skúsenosti, ale i možnosti spoznať sa s významnými osobnosťami zo sveta filmu, o akých mohol pred pár rokmi ako neznámy herec iba snívať. Zhodou okolností, paralelne s filmom *Čoskoro bude koniec sveta* vznikal v Juhoslávii ďalší veľký koprodukčný projekt *Bitka na Neretve* režiséra Veljka Bulajiča o partizánskych bojoch počas druhej svetovej vojny. Vďaka účinkovaniu v Petrovićovom filme sa počas nakrúcania *Bitky na Neretve* zoznamuje Ivan Palúch v Belehrade s Orsonom Wellesom a Yulom Brynnerom, ktorí hrajú v Bulajičovom filme, a na spoločnej večeri i s Burtom Lancasterom. S hlavným predstaviteľom *Siedmich statočných* sa opäť stretne v roku 1969 na festivale v Cannes, kde Petrovićov film súťaží o prestížnu Zlatú palmu, v boji o ktorú mu konkuruje i Schlöndorffov *Michael Kohlhaas*. Ivan Palúch, ktorý do Cannes prichádza ako člen juhoslovanskej delegácie, však prekvapene zisťuje, že na festivale sa uvádza i tretí film, v ktorom účinkoval: „Okrem filmov *Michael Kohlhaas* a *Čoskoro bude koniec sveta* tam bola aj *Marketa Lazarová*, ktorá sa na žiadosť svetovej obce filmových novinárov premietala v prehliadke režisérov. A zažil som tam krásnu vec – že sme ju uvádzali v podstate dvaja, pán Brousil, vtedajší rektor FAMU a ja. Na premietaní bol, samozrejme, aj František Vláščil. Chodil som tam štrnásť dní po konferenciách a podobne, zoznámil som sa dokonca s Carlom Pontim, bol som predstavený Sophii Loren, stretol som sa s Yulom Brynnerom a Omarom Sharifom, s ktorým sme si vymenili motýliky. Skončilo to tak, že sme sa dohovorili, že keď niečo budem mať, aby som sa u Pontiho, ktorý ma tam pozval na večeru, ohlásil.“³

Ivan Palúch sa ocitá na prahu hviezdnej kariéry, presahujúcej hranice Československa. Asi máloktoému z hercov sa pošťastí, aby na najvýznamnejšom filmovom festivale na svete uvádzali v jednom roku tri filmy, v ktorých účinkuje. A hoci Zlatú palmu po Petrovićovom predchádzajúcom triumfe v Cannes s *Nakupovačmi peria* získala tentoraz snímka *Keby...* režiséra Lindsaya Andersona, úspešné festivalové prijatie filmu *Čoskoro bude koniec sveta* umocnila jeho užšia nominácia medzi posledných päť kandidátov na Oscara.

(úryvok je z úvodnej biografickej kapitoly publikácie *Herec Ivan Palúch*, ktorej autorom je filmový teoretik Peter Gavalier)

Poznámky

- ¹ Z autorovho rozhovoru s Ivanom Palúchom. Banská Bystrica, 20. – 22. január 2006.
- ² Jozef Vagaday, *Svetobežník Ivan Palúch*. In: *Smena*, 12. 7. 1969, s. 10.
- ³ Peter Gavalier – Martin Palúch, *O Františkovi Vláščilovi, Markete Lazarovej, Zabití neděli a o dobe, ktorá „zabíjala“ filmy a kariéry ich tvorcov*. In: *Kinoikon* č. 2/2005, s. 170.

Jana Dudková:

BALKÁN ALEBO METAFORA.

Balkanizmus a srbský film 90. rokov

Nepriateľ

Vo filme *Pekné dediny pekne horia* nie je kľúčová otázka politickej, ale fiktívnej moci, ktorá charakterizuje postavu „nepriateľa“. Okrem postáv Srbov figurujú jedine postavy Moslimov a postava americkej televíznej reportérky, ktorej vstup do tunela odkazuje na pozostatky cestopisu ako typického „balkánskeho“ i balkanistického naratívu mainstreamových filmov o občianskej vojny v krajinách bývalej Juhoslávie. Práve tým, že sa táto postava objaví dodatočne, a ocitne sa v tuneli nešťastnou náhodou, upozorňuje Dragojević na jej druhoradú úroveň. Implikuje sa tým druhoradé postavenie mienky medzinárodnej komunity, reprezentované reportérkou, ale na druhej strane dodatočné zaradenie postavy reportérky do príbehu deštruuje predovšetkým význam tradičných balkanistických naratívov pre sám „príbeh, ktorý si spoločensťvo rozpráva o sebe“. Zmysel tejto deštrukcie sa dodatočne objasňuje, keď si uvedomíme miesto postavy pozorovateľov doslova alebo v prenesenom význame registrujúceho dianie „na Balkáne“ v súčasnom „balkánskom filme“ (pozri príklad filmu *Zem nikoho – Ničija zemlja*, 2002, r. Danis Tanović). Na rozdiel od vážnosti, s ktorou sú postavy sprostredkujúce údajný záujem sveta implantované do súčasných filmov o vojnách na územiach niekdajšej Juhoslávie, prítomnosť reportérky v tuneli filmu *Pekné dediny pekne horia* je podrobená ironickej reprezentácii balkanistického diskurzu i jeho aktuálnych variantov – napríklad v podobe diskurzu definujúceho Srbov ako nepriateľov (ktorý reportérku spočiatku ovláda) alebo diskurzu rovnocenného exotistického postoja k násilníkom i obetiam (ktorý ju nikdy neopúšťa – takže po spriatelení so Srbmi okamžite vyťahne svoju kameru, aby im dala príležitosť „hovoriť za seba“).¹

Jedným z prejavov druhoradého postavenia tejto postavy je vlastnosť, ktorú si všimla Nevena Daković: americká reportérka s videokamerou ako jediná postava nie je charakterizovaná prostredníctvom vlastných spomienok. Nevieme o jej minulosti nič a budúcnosť nemá (zomrie pred východom z tunela).² V tomto zmysle Dragojević skutočne používa postavu novinára ako klišé, ktoré je predovšetkým stopou balkanizmu (manifestovania moci nad Balkánom ako „Iným“ prostredníctvom balkanistických diskurzov) – a to balkanizmu ako často jedinej referencie filmov o Balkáne.

Spôsob, akým Dragojević vizualizuje srbsko-moslimský konflikt, je tiež len ďalšou vrstvou prehodnocovania balkanizmu. Tento spôsob najprv vylučuje možnosť vidieť spomenutý konflikt

ako zrážku odlišných kultúr či náboženstiev, čo by zodpovedalo populárnemu spôsobu interpretácie konfliktu v novinárskych diskurzoch, inšpirovaných teóriami S. P. Huntingtona. Srba Milana a Moslima Halila tak vidíme ako predstaviteľov rovnakej provinčnej kultúry a podobnej mentality. Údajne rozhodujúca úloha náboženských rozdielov je odhalená v plnej ambivalentnosti a oslobodená od náboženského pátosu najmä na príklade postavy četníka Vidličku, ktorého v jednej epizóde vidíme ako spieva obscénne piesne oslavujúc veľkonočné sviatky a v ďalšej ako v priateľskom „rozhovore“ vysvetľuje zahraničnému Moslimovi, prečo musí ísť do boja brániť svoj národ – brániť ho proti Moslimom, ktorých povýšenie na úroveň národa po druhej svetovej vojne dodnes znepokojuje nejasnosťou kritérií diferenciacie od ostatných etnických komunit v spoločnom štáte.³

Dragojević takisto vylučuje možnosť hľadania „orientálnych“ špecifik správania a konania postáv. Existenciálne dimenzie konfliktu odkrýva vo fatálne pôsobiacej odsúdenosti protagonistov na smrť, jeho prozaickejšia dimenzia však, jednoducho, vyplýva zo skutočnosti, že ide o konflikt názorovo nejednotných Srbov a neviditeľných Moslimov, o ktorých vieme iba to, že s nimi žili v spoločnej krajine. Násilie, ktoré sa vo filme pácha na Srboch, nesúvisí s politickými motiváciami násilníkov, o ktorých sa napokon nič nedozvieme. Film reprezentuje nanajvýš politické motivácie, ktoré do boja odvodili jednotlivých srbských protagonistov⁴, a už tým ukazuje, že Moslimovia nie sú „reálnymi“ nepriateľmi – aj keď násilie, ktoré páchajú, má „reálne účinky“. „Reálne“ nielen v tom zmysle, že sú skutočné a potvrdzujú to tým, že človeka zasahujú, ale aj v zmysle spomínaného narúšania symbolickej integrity obetí, ich konfrontácie s (lacanovským) „reálnom“ vlastných minulých potešení. Je to, inými slovami, „prevádzanie veľkého Iného na malého iného, na objekt a objekt-fantazmus“, t. j. dokazovanie existencie „Iného“ prostredníctvom vlastnej *jouissance*. Môžeme v tom vidieť ďalšiu inováciu Dragojevićovej analýzy konfliktu, ktorá sa vzpiera mainstreamovým mediálnym obrazom – kde sú, napríklad, ako ukázala Dina Iordanova, obeť anonymné napriek eventuálnemu uvádzaniu mien v titulkoch pod zábermi tvárí (v dokumentárnych filmoch), kým obrazy násilníkov sú konceptualizované takým spôsobom, že zachovávajú, a dokonca zväčšujú ich osobitný imidž, auru a charizmu.

Tváre moslimských násilníkov vo filme *Pekné dediny pekne horia* nevidíme. Len príležitostne ich prítomnosť pripomínajú postavy so samopalmi mihajúce sa pred tunelom. Výnimkou je tvár Halila, kamaráta hlavného hrdinu, ktorá sa však objavuje iba v časových pásmach spreď epizód v tuneli, keď s Milanom boli ešte kamaráti. Neskôr ho na chvíľu uzieme po vyslobodení Srbov z tunela, a práve vtedy zahynie. V pásme obliehania tunela sa aj Halil mení na hlas bez tela. Naproti takejto reprezentácii násilníkov obetiam nielenže vidíme do tvárí, i keď väčšinou ponorených v tme, ale individualizované sú aj na základe vlastných spomienok a minulosti.

Základným mediátorom násillia vo filme *Pekné dediny pekne horia* je teda zvuk. Moslimovia sa prezentujú iba prostredníctvom

hlasov a poznania zvukových kódov, ktoré obeť môžu vnímať ako súčasť svojich intímnych skúseností. Aj keď ich počet nie je možné odhadnúť, niektoré z postáv, ktoré sa ocitli v tuneli (Milan a bývalý dôstojník Juhoslovenskej ľudovej armády), dokážu rozpoznať hlasy svojich bývalých priateľov, čím sa potvrdzujú možné hypotézy o premene bývalých priateľov na nepriateľov.

Fiktívna moc, ktorú sa Moslimom darí udržiavať, nie je stotožniteľná s fyzickou silou, na čo upozorňuje fakt, že ide o fiktívnu moc *akuzmatickej bytosti*, ako ju opísal skladateľ a teoretik filmového zvuku Michel Chion. Ak by sme odhrnuli pomyselnú oponu oddeľujúcu obeť od násilníkov, možno by sme odhalili podobne smiešne, slabé stvorenia, aké našla Dorotka za oponou čarodajníka z krajiny Oz. Nepriateľ vo filme *Pekné dediny pekne horia* totiž funguje ako mentálna konštrukcia, ktorej realita sa potvrdzuje len hlasom a exploataciou zvukových efektov (len príležitostne aj svetelných – napríklad, pri použití rakety, ktorá ohlásí prítomnosť nepriateľa a začiatok prestrelky, končiacej sa tým, že sa skupina Srbov skryje do tunela).⁵

Obklúčenie v tmavom tuneli symbolicky korešponduje s mentálnou situáciou protagonistov, ktorým sa postupne rozpadá jazyk, udržiavajúci ich v ilúzii boja za správnu vec. Rovnako ho však môžeme prečítať ako interpretáciu romantických mýtov o bojovníkoch, ktorí zachránia národ, pričom to, že srbskí bojovníci vo filme jeden za druhým zomierajú, nemusí mať výlučne ironický význam: ich smrť možno chápať ako individuálne vykúpenie aj ako morálne vykúpenie národa. Možno sa mŕtvi bojovníci práve dostávajú do nebeského kráľovstva, ktoré im zabezpečil „archetypálny“ príklad cára Lazara na Kosove. Možno Vidličkov odchod „domov“ vyplýva práve z viery, že domov skutočne znamená smrť, ale v tom prípade aj život po smrti.

V takejto pietnej interpretácii nepriateľ pôsobí takmer ako sprostredkovateľ osudu národa. Reprezentuje zlo, ale na rozdiel od tradičných „balkánskych“ obrazov moslimských násilníkov nie je zlom, ktoré zasahuje telá obeť na základe blízkeho kontaktu. Je preto veľmi príznačné, že obrazy násillia vo filme *Pekné dediny pekne horia* vychádzajú zo vzorov, ktoré nepatria do tradície, paušálne chápanej ako balkánska. Ani jednu smrť vo filme nevyjadrí podrezanie, nedochádza k bezprostrednému kontaktu obeť a vraha. Protagonisti zomierajú v nemocnici, samovraždou alebo ich rozstriela neviditeľný nepriateľ.

Kontakt na diaľku však nedokazuje „západnú“ povahu násilníkov, ale iba podporuje fiktívny charakter nepriateľa, ktorý drží v moci svoje obeť na základe toho, čomu už sami veria. Násillie sa v sledovanom filme deje vždy ako súčasť podkopania symbolickej opory jednotlivca a smrť prichádza často ako logický dôsledok „mechanizmu urážky“⁶ – a tá má zvyčajne formu výsmechu spomienok.

Nepriateľ je tým hrozivejší, čím viac sa mu darí vrhať protagonistom do tváre črepiny ich vlastnej minulosti. Len čiastočne tu platí predpoklad, že Moslimovia vystupujú ako niekto, kto sa iba tváril, že sa mu páči „náš“ spôsob života (aby ho v konečnom dôsledku spoznal a nakoniec zneužil a predložil vo vulgárne znesvätenej podobe). Len limitné môže teda byť čítanie filmu prostredníctvom hľadania a nachádzania potvrdení pre

teórie sprisahania. Skutočné sily Moslimov vo filme *Pekné dediny pekne horia* sú totiž také slabé, že im vo väčšine prípadov zostáva iba predpokladať a vychádzať z rozšírených klišé o Srboch, ich skúsenostiach a ich politickej minulosti. Len Halil a bývalý moslimský dôstojník juhoslovanskej armády môžu vychádzať z dôverného poznania svojich niekdajších priateľov, nachádzajúcich sa teraz „na druhej strane“, v samom „vnútri“ tunela. No keďže protagonisti v tuneli už naplňajú spomínané klišé, úspech nepriateľa je takmer zaručený.

(Úryvok je z kapitoly *Pekné dediny pekne horia: Individuálna pamäť proti resentimentu* diskurzov – text je upravený pre potreby Film.sk)

Poznámky

- ¹ Keďže je však sama vtiahnutá do diania, nakrúca spolu s nimi napokon i seba samu. Rovnocenný záujem o násilníkov a obeť sa dostáva na novú rovinu.
- ² Vo chvíli jej smrti si autori filmu dovoľia malú tendenčnú pointu: kým všetci utekajú z tunela v strachu pred jeho zrútením, reportérka sa vráti po kameru, a pri tom zahynie. Obraz jej mŕtvej tváre však nie je tým posledným, čo jej kamera zaznamená. Posledný je obraz Milana, ktorý „cudzinke“ prišiel pomôcť a ktorý vezme kameru do ruky a veľavýznamným gestom ju zahodí. Cez objektív ho ešte chvíľu vidíme, ako vychádza z tunela, nato sa už narušený obraz zatrasie a zmizne.
- ³ Dnes sú bosnianski „Moslimovia“ nazývaní Bosniakmi (Bošnjaci), čo opäť nie je dokonalé riešenie a opäť poukazuje na nepohodnosť tohto „neúplného“ etnika, ktoré má spoločný jazyk a údajne aj pôvod s bosnianskymi Slovanmi.
- ⁴ Je však symptomatické, že politické motivácie nemajú všetci bojovníci z tunela. Väčšina odchádza do vojny z existenčných či morálnych dôvodov.
- ⁵ Význam väčšiny asociácií s biblickými príbehmi má v tomto filme podtext popierania a prevracania naruby „kosovského“ resentimentu, prítomného v nádejach na vzkriesenie bájných bojovníkov, alebo aspoň na útechu v „Nebeskom Srbsku“. Raketa napríklad pripomína hviezdu, ktorá troch kráľov priviedla k Ježišovi. Vo filme *Pekné dediny pekne horia* však „privedie“ bojovníkov priamo do tmavého tunela (a objaví sa v onej chvíli, keď si protagonisti pripomínajú legendu, podľa ktorej Srbov zostane len toľko, koľko sa zmestí pod strom hrušky – a keď zistia, že pod jednou práve sedia).
- ⁶ Cieľom urážajúceho je podľa Slavuja Žižeka adresovať urážku v takej forme, aby adresát nebol v stave ju „subjektivizovať“ – integrovať ju do svojho poľa významu. V termínoch psychoanalýzy Jacquesa Lacana sa práve v tomto *aphanasis*e významu zjavuje *jouissance*. Vzhľadom na to, že Srbi zavretí v tuneli sa nemôžu uchýliť k fyzickej odвете, ich pocit bezmocnosti je ešte silnejší. Počas celej tortúry pre nich navyše aj doslova platí, že „*chvíľa (...) zlomu symbolickej fikcie je pre mňa dôkazom, že iný existuje v reálnom.*“ Jediným spôsobom, akým sa im Moslimovia zjavujú, akým potvrdzujú svoju „reálnosť“, je totiž práve nepretržité predkladanie dôkazov o svojej existencii prostredníctvom spomínaného znásilňovania spomienok a lámania symbolických fikcií jednotlivcov – slová, a nakoniec ani zvuky a hudba nie sú jediným spôsobom, prostredníctvom ktorého sa im to darí, pretože im pomáha už sama „archetypálna“ a zároveň v národnej „mytológii“ exemplárna situácia.

Slovenský filmový ústav

Grösslingová 32, 811 09 Bratislava

Novinka z edičného oddelenia

INTERPRETÁCIA A FILM

Zborník *Interpretácia a film* tvoria príspevky z 11. česko-slovenskej filmologickej konferencie, ktorá sa ako pravidelné výročné stretnutie filmových teoretikov, historikov, estetikov i odborníkov iných spoločenskovedných odborov uskutočnila v dňoch od 18. do 21. októbra 2007 v Krpáčove. Jej hlavnou témou sa stala problematika interpretácie filmového diela i rôznych kontextov (jeho) filmovej kultúry. Texty v zborníku sa na jednej strane dotýkajú teoretických predpokladov interpretácie, resp. nadinterpretácie, konfliktu interpretácií, atp., na druhej strane analyzujú konkrétne diela, najmä českej a slovenskej kinematografie (*Tajomstvo hradu v Karpatoch*, *Muž z prvého stololetí*). Samostatnou tematickou skupinou sú príspevky venované analýze filmu *Obchod na korze* Jána Kadára a Elmara Klosa.

V predaji vo vybraných slovenských kníhkupectvách a SFÚ za 99 Sk.

**Kontakt: Marína Kuruczová, Slovenský filmový ústav,
Grösslingová 32, 811 09 Bratislava,
tel.: 02/57 10 15 11, fax: 02/52 96 34 61, e-mail: obchodne@sfu.sk**

kalendárium

premiéry

distribúcia

rozhovor

publikácie

téma

filmové novinky

festivity

recenzia

profil

ohlasy

rebríčky a jubileá

programy

vybraných

premiérových kín

a filmových klubov

na miestach:

kníhkupectvá:
Alembic, s.r.o. –
kníhkupectvo La Reduta
Artforum
Ex Libris
Modul
Svet knihy

filmové kluby,
kiná a artkiná:
A4 – nultý priestor
FK Charlie centrum
Mladost
Artkino Metro Trenčín
FK Naoko Trnava
FK Univerzita Nitra
Kino Fontána
Piešťany
Kino Junior Levice
Kino Strojár Martin
Kino Záhoran Malacky

Slovenský filmový
ústav – Klapka.sk
Divadelný ústav –
Prospero
vrátnica VŠMU

ISSN 1335-8286

9 771335 828003

Film. Sk je registrovaný MK SR pod reg. č. 2220/99